ехээр һаахын түлөө үдэр бүри тэмсэхэ

...сагта һү ехээр ...элбэгээр худал... ...ажалшад, мал... ...дайшалхы зо...

...арад зонойнгоо ...зрилтые гүй... ...түлөө ерэхэ хорин ...дотороо һү ...ехээр абадаг бо... КПСС-эй XXII ...сэо табигдан... ...амжалтатайгаар ...колхоз, совхоз ...жэл бүри 15 ...бэшээр дээшэ... болоно.

...дүүргэхэ арга ...ажахы... ...гү? Гүйсэд бии. ...хэлэхэдэ, ...һү һаа... ...һанаһанда хү... ...шаданагүй. ...нёдондо республи... ...урэанданайхитай ...һаалиһа оройдоол ...гүрэндэ һү ...дүүргээгүй бай... ...һү һааха, тэрэниие ...тусэб заабол ...дүүргэхэ ...бүхы колхоз, сов... ...ха юм. Энээниие ...туйлаһан ам... ...алитаар гэр...

..., Баргажанай сов... хозойхид үнгэрэгшэ жэлдэ һү һаалиһа нилээд дээшэлүүлжэ, гүрэндэ 20 шахуу мянган центнер һү худалдажа, түсэбөө 117 процент дүүргэө. Мүн Чисаанын совхоз, Нарһатын совхоз, Түнхэнэй «Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ, Яруунын «Победа», Сэлэнгын Ленинэй, Карл Марксын, Кировэй нэрэмжэтэ, Захааминай «Коммунизмын зам», «40 лет Октября» колхозууд болон бусадшье хэдэн ажахынууд һү абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид, бүри декабриин 1 болотор дүүргэжэ шадаһан байна.

Имагтал тэдэ түрүү ажахынууд урдахи зорилгоёо гүнзэгыгөөр ойлгожо, тэрэнээ бодотоор бэелүүлхын түлөө арга боломжо, хүсэ шадалаа элсүүлэн, габшагайгаар хүдэлхэдөө һайн амжалта туйлаа ха юм. Харин тохёолдоһон байдалһаа ямаршье тобшолол хээгүй, хуушанайхяараа, аали нобшоор хүдэлһэнэй гэмээр лэ зарим колхоз, совхозууд гээгдэлһээ гаранагүй гээшэ.

Бэшүүрэй «Победа» колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ 1961 онойхидо орходоо 68 процентээр бага һү һаажа, гүрэндэ худалдаха түсэбөөшье дүүргэжэ шадаагүй. Эндэхи XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз баһал һү һаалиһа нэмээхэһээ байтагай нилээд хороогоо. Тиихэдэнь эдэ хоёр колхозтой хаяа хадхажа һуудаг «Рассвет» артелиинхид нёдондо үнеэдэйнгээ һү шэмые һайсахан дээшэлүүлжэ, урэанданайхиһаа 22 процентээр ехэ һү һаагаал.

Малай шэмэтэ тэжээл силос элбэгээр даража абадаг суутай Хяагтын ажахынууд һүүлэй жэлнүүдтэ һү һаалгаар ехэхэн гээгдэлдэ оронхой. Жэшээнь, эндэхи «Дружба», «Родина» колхозууд нёдондо һү һаалиһа 1961 онойхиһоо 14—16 процентээр хороожо, тэрэниие гүрэндэ худалдаха түсэбөө миил 67 процент дүүргэө. Һү ехээр һаадаг Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз, Хүдэриин совхозшье баһал бирагүйгөөр хүдэлөө гэжэ тэмдэглэлтэй.

Тэрэшэлэн Суулгын, Үдын, Бэшүүрэй, «Эрдэм» совхозууд һү ехээр һааха дүүрэн аргатай байгаад, баһал ахираар ажаллажа, гүрэндөө ехэхэн үритэй үлөө.

Байгша ондо республикын бүхы ажахынууд сагаан эдеэгээ үбэл, зунгүй дэлбэрүүлхэ гүйсэд аргатай. Хаа хаанагүй үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэгдэнхэй. Колхоз, совхозуудта гансахан силос нёдондонойхиһоо 1,5 дахин ехэ даргдаа, орооһо таряанай эүйлшье элбэг.

Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ һү ехээр һааха, гүрэндэ элбэгээр худалдаха зорилго хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байнаб?

Үнгэрэгшэ январь һарын дүн харахада, зарим ажахынууд үнгэрһэн жэлэйнгээ алдуу дутагдалнуудһаа зохихо тобшолол хэжэ, яһала оролдосотойгоор хүдэлжэ эхилээ. Баргажанай үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн, һү һаалиһа дээшэлүүлхын түлөө шангаар тэмсэжэ, январь һарада нёдондоной энэ үеынхиһөө нилээд ехэ һү тушаагаа. Мухар-Шэбэрэйшье управлениин колхоз, совхозууд нёдондо жэлэй түрүүшын кварталда горитой гээгдэлдэ ороһоноо хараада абажа, байгша ондо муу бэшээр хүдэлнэ. Эндэхид үнгэрһэн һара соо нёдондоной энэ үеынхиһөө 17 процентээр ехэ һү гүрэндэ худалдаа. Хяагтын управлениин ажахынууд гээгдэлһээ гарахын тула мүн лэ нилээд оролдожо байна.

Тиигэбэшье үйлэдбэриин зарим управлениинүүдтэ баһал урдынхидал сошордуу байдал тохёолдожо, һү һаалинь мүртэй нэмэхэгүйһөө гадна, улам бүри хорожо захалаа. Жэшээнь, Түнхэнэй ажахынууд нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 24 процентээр, Зэдын —13 процентээр, Хориин —9 процентээр, Кабанскын —4 процентээр бага һү тушаагаа.

Энэ гээгдэлые дары усадхахын тула бүхы хэрэгтэй хэмжээн абтаха зэргэтэй. Нэн түрүүн, эдэ управлениинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд колхоз, совхоз, гүүртэ, фермэ дээгүүр ходо ябажа, дутуу дундыень түргэн усадхаха, һү һаалиие дээшэлүүлхын тула ажал хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ тушаа гол анхаралаа хандуулха ёһотой. Илангаяа үнеэдэй харууһа, тэжээл, уһалуурие һайнаар эмхидхэхэ, зүбөөр һааха, мүн һаалишадай дунда социалис мүрысөө бодотоор дэлгэрүүлхэ, малшадай ажаһуудалай эрилтые гүйсэд хангаха хэрэгтэй. Гадна энэ жэлдэ колхоз, совхозуудта нэгэшье үнеэн, гунжан һубайрха ёһогүй. Искусственна үрэжүүлгын пунктнуудые олоор нээжэ, тэндэ дүршэл шадабаритай хүнүүдые табиха байна. Мүнөө ажахы бүхэндэ бэеэ хүсэһэн гунжадые тусгаар илгажа, тэндэ һайн үүлтэрэй буха табиха, үрэжүүлхэ тушаа яаралтай хэмжээ абахаар болоо.

Үйлэдбэриин управлени болон парткомуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд Краснодарай хизаарай Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдэй бэшэг зүбшэн хэлсэхэ зуураа, һү һаалгаяа үдэрһөө үдэр бүри дээшэлүүлхэ хэмжээ абаха зэргэтэй. Тиигэбэл 1963 ондо хараалагдажа байһан социалис уялганууд амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ бшуу.

КПСС-эй обкомдо

Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй, мэргэжэлтэдэй уряа тухай

Хүдөө ажахын продуктнуудые бүри элбэгээр абахын түлөө бүгэдэ арадай мүрысөө дэлгэрүүлхые уряалһан Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бэшэг хэблэлдэ толилогдоо. Энэ бэшэгые республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ехээр һайшаагаа. КПСС-эй ЦК-гаар һайшаагдаһан Кубаниин хүдөөгэй ажалшадай патриотическа үүсхэл тон ехээр дэмжэгдэнэ гэжэ КПСС-эй обкомой бюро тэмдэглэнэ.

КПСС-эй обкомой бюро хадаа Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин ажалшадай бэшэгые колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэхыень, хүдөө ажахын продуктнуудые саашадаа бүри элбэгээр абаха талаар звенонуудай, бригадануудай, отделенинүүдэй, ажахынуудай зүгһөө тодорхой уялгануудые эдэ суглаанууд дээрэ абхуулхыень үйлэдбэриин управленинүүдэй парткомуудые, партийна, профсоюзна, комсомольско организацинуудые уялгалха гэжэ тогтоогоо.

Уялга абахадаа энэ жэлэй нэгэдэхи кварталһаа эхилэн, һү болон мяха абалгые эрид ехээр дээшэлүүлхэ, үбэлжэлгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхэ, залуу малые бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ, хабарай тарилгада һайнаар бэлэдхэхэ, тэрэниие эмхитэйгээр үнгэргэхэ, шэниисэ бүри ехээр тариха, үндэр ургаса абаха хэрэгтэ тусгаар анхарал хандуулха зэргэтэй.

Абтаһан уялгануудые толилхыень, тэдэнэй ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай хододоо бэшэжэ байхыень, мүрысөөнэй дүнгүүдые һара бүридэ толилжо, мүрысөөндэ илагшадые Хүндэлэлэй самбарта бэшэжэ байхыень республиканска газетэнүүдэй, тэрэшэлэн үйлэдбэриин управленинүүдэй газетэнүүдэй редакцинуудые КПСС-эй обкомой бюро уялгалһан байна.

Һара бүридэ мүрысөөнэй бюллетень хэблэн гаргажа байха, харуулан ойлгуулха агитациин бүхы онол аргануудые хэрэглэн, мүрысөөнэй дүнгүүдые бүхы ажахынуудта ургэнөөр тунхаглан харуулдаг байха гэжэ үйлэдбэриин управленинүүдэй партийна комитедүүд уялгалагдаа.

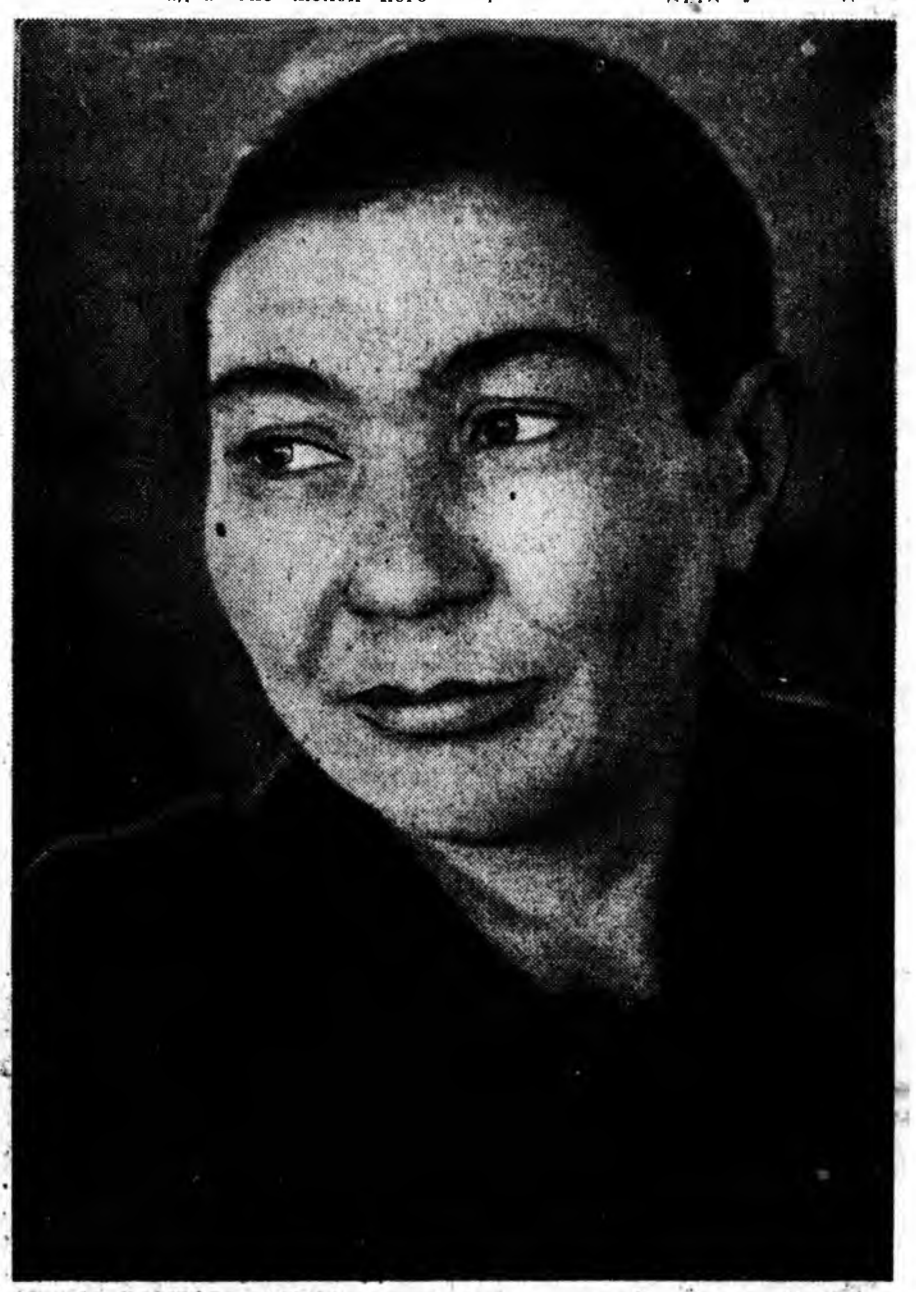
...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

(10093) | 1963 оной февралиин 7, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Зэдын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 3-дахи отделениин һаалишан Антонида Михайловна Гонтова үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2490 литр һү һааба. Мүнөө нүхэр Гонтова үнеэн бүриһөө сүүдхэдэ 8—10 литр һаана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. М. Гонтова. А. МАНТАЕВАЙ фото.

...РАДАЙ КАНДИДАДУУД

...Р-эй Верховно Соведэй ...тадуудта кандидадууд бүридхэлдэ абтана

...эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуу... абалга Москва эхилээ. РСФСР-эй Верховно ...дэймнай округһоо һунгагдаха зүбшөөлөө Ники... Хрущев үгөө гэжэ мэдэхэдээ, Калининска һун...гой ажалшад ехээр баясаа.

...ин Окружной комиссиин заседани мүнөөдэр бо... фабрикануудай, эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд ...адаа.

...эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Ка...гуулиин округһоо КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи ...ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ ну... Сергеевич Хрущевые «Серп и Молот», «Мано...» заводуудай, Москва-Сортировочная гэжэ локомо...логой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай, ин...гүүдэй һунгалтын урда тээхи суглаанууд нэгэн ...үлһэн байна. Энэ дурадхалые бусад предприя... эмхи зургаануудай коллективүүд, тэрэшэлэн ...да тээхи окружной зүблөөн үсэглэлдэр болохо...ар дэмжэһэн байна гэжэ комиссиин түрүүлэгшэ ...эдээсээ.

...кын Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтын үдэ...тинуудай коллективүүд ажалай шэнэ амжалта...ха гэжэ һунгуулиин окружной комиссиин засе...гэ хэлэгшэд мэдүүлээ.

Сергеевич **Хрущевые** РСФСР-эй Верховно Сове... кандидадаар бүридхэлдэ абаха гэһэн тогтоол ...һунгуулиин округой һунгуулиин Окружной ко...и абаа.

...ка һунгуулиин округой һунгуулиин Окружной ...седани боложо, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй ...Р-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэг... **Ильич Брежневые** РСФСР-эй Верховно Соведэй ...ндидадаар бүридхэлдэ абаха гэжэ тогтоогоо.

...эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуу...вска һунгуулиин округто Электролампын заво... мастер Социалис Ажалай Герой **Ксения Еме...льникова,** Даниловска һунгуулиин округто Вла...ын нэрэмжэтэ Электромеханическа заводой инст...ехэй мүлигшэ, коммунис ажалай ударник **Ген...ирович Дмитриев** бүридхэлдэ абтаа.

* * *

...эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуу...дэ абалга Ленинградта мүн лэ эхилээ.

...о һунгуулиин округой һунгуулиин Окружной ...седани боложо, Россин Федерациин засагай дээ... депутадта кандидадаар Московско һунгуулиин ...-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-... **Фрол Романович Козлов** бүридхэлдэ абтаа.

...тско һунгуулиин округой һунгуулиин Округ... РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта канди...кругто КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ...ай секретарь **Отто Вильгельмович Куусинениие** ...аа.

...едерациин Верховно Соведэй депутадуудта кан... Кировскэ һунгуулиин округһоо Кировскэ заво...зеровщик **Иван Давыдович Леонов,** Колпинско ...кругто Ижорско заводой түмэр хабтайлгадаг ...ай коммунис ажалай бригадын хүтэлбэрилэгшэ, ...лай Герой **Владимир Алексеевич Горюнов** бү...

(ТАСС).

Нэгэн һаналтайгаар дэбжүүлбэ

Суулгын совхозой хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай һунгуулиин урдахи суглааe нүхэр И. Е. Крупенников нээгээд, Мухар-Шэбэрэй. үйлэдбэриин управлениин парткомой секретариин орлогшо А. П. Баженовтэ үгэ үгэбэ. Нүхэр Баженов мүнөө үнгэргэгдэхөө байгаа һунгуулиин ямар удхатай байһые тобшохоноор хөөрөө.

Удаалуулан совхозой главна агроном И. В. Перевалов үгэ абаад:

— Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Константин Лаврентьевич Барьядаевые** Россингаа Федерациин парламентын депутадта кандидадаар нэрлэхэ байнаб,— гэбэ.

Үгэеэ дүүргэхэтэйнь адли рабочкомой түрүүлэгшэ Ф. С. Фокин трибуна дээрэ гаража:

— Би нүхэр Переваловай дурадхал һанамжые һайшаанаб,— гэбэ.— Нүхэр Барьядаев 1944 онһоо хойшо манай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ Комитедэй түрүүлэгшээр хүдэлһэн юм. Мүн совхозуудай трестын директор байхадаашье манай нютагаар ходо ябажа, ажал хүдэлмэриимнай дутуу дундануудые элирүүлдэг, туһалдаг һэн. Тиимэһээ дээдымнай зургаанда манай найдабариие харюулжа шадаха гэжэ бүрин этигэнэб. Һунгагдаха зүбшөөлөө үгэхэ бэзэ гэжэ найданашьебди.

* * *

№ 77-дохи Шаралдайн һунгуулиин округһоо БурАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар эрхим кукурузашан **Дамба Жанаевич Жанаев** дэбжүүлэгдэбэ. Энэ нүхэрэй шэн габьяата ажалые Шаралдайнхид һайн мэдэхэ. 1962 ондо РСФСР дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлээ һэн. 1962 ондо ургуулһан кукурузаарнь түхэреэн жэл соо 750 үнеэдые эдеэлүүлхээр юм.

Иигэжэ мухар-шэбэрэйхид гүрэн түрынгөө дээдэ зургаанда нютагайнгаа түрүү хүнүүдые түлөөлхөөр зүбшэбэд.

Б. Жамбалов.

Эгэтын эрхим малшан

—Манай «Дружба» колхозой гэшүүд мүнөөдэр өөһэдынгөө дундаһаа эрхимэй эрхим нүхэрөө Буряадай республикын дээдэ засаг түрэдэ арадай этигэмжэтэн болгожо эльгээхэеэ зүбшэхөөр сугларһандаа урматай байна,—гэжэ артелиин түрүүлэгшэ нүхэр Пелихов Н. А. үгэеэ эхилбэ. Арад зоной эгээл олоороо хабаададаг совет һунгуулиин гурим тухай, колхозойнгоо зарим тэды амжалта, саашанхи ехэ зорилго тушаа тогтоһоной удаа нүхэр Пелихов Эгэтын 102-дохи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар колхозойнгоо түрүү малшан **Ханда Сандитовна Цыреноваe** дэбжүүлхэдэнь нэрьемэ альга ташалган зэдэлбэ.

Энэ дурадхалые нэгэдэхи бригадын малшан И. С. Белоусов, артелиин ахалагша хүдөө ажахын мэргэжэлтэ Ц. Б. Дамбиев, сомоной түрүүлэгшэ Г. Б. Будаев болон бусад хойно хойноһоонь трибунада гаража, нютагайнгаа басаган Ханда Сандитовна тухай гүнзэгы сэдьхэлэй халуун үгэ хэлээ.

Нүхэр Цыренова 1962 ондо 120 тугал буруу хани нүхэртэеэ хамта адуулжа, эдеэлүүлжэ, дунда зэргээр сүүдхэдээ 750—800 граммаар толгой бүриинь шэгнүүр нэмээһэн амжалтатай. Мүнөө хаража байһан малыньшье хүсэ һайнтай, түргэн тобиржожо байна.

Ханда Сандитовна Цыренова маанадайнгаа этигэл найдабариие харюулжа шадахал байха гэжэ бүхы колхознигууд этигэнэ.

Б. Гармаев,

колхозой парткомой секретарь.

Яруна.

Түрүү хүнүүдэй нэрэ нэрлэгдэнэ

Захааминай предприяти, колхоз болон эмхи зургаануудаар ажалшадай хамтын суглаанууд боложо, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлнэ. «Байкал» колхозой гэшүүд Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Санагын 53-дахи һунгуулиин округһоо артелиингээ түрүүлэгшэ нүхэр **Бабалаев Даша-Нима Дамбаевичые** эльгээхэ гэһэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар баталан абаба.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй хамтын суглаан дээрэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Үлэгшэнэй 52-дохи һунгуулиин округһоо тус колхозой түрүү һаалишан **Долгор Цыденовагай** нэрэ нэрлэбэ.

Зэдын комбинадай «Первомайска» руднигай хүдэлмэришэн, инженер, технигүүд болон алба хаагшадай хамтын суглаан боложо, Захааминай 56-дахи заводской һунгуулиин округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые һунгаха асуудал хэлсэгдэбэ. Суглаанда хабаадагшад БурАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар руднигайнгаа түрүү хүдэлмэришэн, Социалис Ажалай Герой **Александр Филиппович Вагановые** дэбжүүлхэ гэжэ нэгэн дуугаар шиидэбэд.

Д. Аюшеев.

Һүүлэй мэдээсэлнүүд

Телефон — Телеграф — Радио

Пионернүүдэй хүдэлөөн

Бүхэсоюзна конференци Москвада болобо

МОСКВА, февралиин 5. (ТАСС-ай корр.). Пионернүүдэй хүдэлөөнэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ бүхэсоюзна конференци Ленинскэ хадануудта пионернүүдэй ордон соо мүнөөдэр нээгдээ.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарьнууд, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Пионернүүдэй бүхэсоюзна организациин Центральна Соведэй, РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын коллегиин гэшүүд, эрдэмтэд, багшанар, партийна, комсомольско, пионерскэ хүдэлмэрилэгшэд, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, уран зохёолшод, журналистнууд, уран зураашад конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Айлшадые — Болгариин, Венгриин, Вьетнамай Демократическа Республикын, ГДР-эй, Кубын, Монгол Арадай Республикын, Польшын, Бирмын, Гвинейн, Малиин, Финляндиин залуушуулай болон үхибүүдэй организацинуудай түлөөлэгшэдые сугларагшад хани халуунаар угтаа.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь С. П. Павлов конференциие нээгээ. «Коммунис байгуулалтын мүнөөнэй шатада пионернүүдэй организацинуудай хэхэ хүдэлмэри тухай» ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь Л. К. Балясная үглөөнэй заседани дээрэ элидхэл хээ.

Н. С. Хрущев Алжирай хүтэлбэрилхы коммунистнуудтай уулзаба

Алжирай хүтэлбэрилхы коммунистнууд нүхэд Башир Хадж Али, Садек Хаджерес, Абделькадер Бабу гэгшэдтэй КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущев февралиин 5-да уулзаа.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр Б. Н. Пономарев хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

Али алиндаа хамаатай асуудалнуудаар болоһон хөөрэлдөөнэй үедэ һанамжануудаа мэдэлсээ. Аха дүү ёһоор үгэеэ ойлголсолгын, нэгэн һаналтай байлгын оршон байдалда асуудалнууд хэлсэгдээ. Империализмда эсэргүү, национальна-патриотическа, демократическа бүхы хүсэнүүдэйнгээ, тэдэнэй таһаршагүй хуби бологшо Алжирай коммунистнуудай хүсэлэл оролдолгын ашаар национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ алжир арадай туйлаһан илалта угаа ехэ удхашанартай гэжэ хөөрэлдөөнэй үедэ тэмдэглэгдээ.

Алжирай компартиин ажал ябуулгые хориһон ушарые тааруугүй, демократида харша хэмжээн болоно гэжэ Советскэ Союзай Коммунис парти тооложоор гэжэ тэмдэглэгдээд, өөрынгөө арадай аша туһын тулада Алжирай компарти саашадаашье хүдэлхэ аргатай байха бэзэ гэһэн этигэл найдабари элирхэйлэн мэдүүлэгдээ.

Экономическа байгуулалтынгаа хэрэгтэ, олониитэ ажалшадай байдал һайжаруулгада, демократиин болон дэбжэлтын замаар ороной хүгжэлгэдэ ехэ амжалта туйлахыень алжир арадта нүхэр Н. С. Хрущев хүсөө.

Өөрынгөө эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө удаан саг соо тэмсэл хэхэдэнь алжир арадта һанал сэдьхэлэй болон материальна ехэ туһаламжа үзүүлдэг байһанайнь түлөө совет арадта, Советскэ Союзай Коммунис партида Алжирһаа ерэһэн нүхэд баясхалан хүргөө.

1812 оной Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда туйлагдаһан илалтын дурасхаалда

ТОМО ХҮШӨӨГЭЙ ЭРХИМ ПРОЕКТ ЗОХЁОХО БҮХЭСОЮЗНА КОНКУРС

1812 оной Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда манай ороной арадуудай туйлаһан илалтын дурасхаалда зорюулагдан бодхогдохо томо хүшөөгэй эрхим проект зохёохо бүхэсоюзна нээмэл конкурсые СССР-эй Культурын министерство, Мосгоргүйсэдком соносхоо. Энэ томо хүшөө Москвада Кутузовай проспектын болон Б. Дорогомиловай үйлсын бэлшэртэ бодхогдохо юм.

Эрхим хүдэлмэриин түлөө шангууд: бэелүүлхын тулада конкурсын жюриин һанамжалан дурадхаһан гү, али памятнигай проект саашадаа зохёохо үндэһэ һуури болгохоор абтаһан проектын түлөө 2500 түхэригэй нэгэдэхи шан; 2.000 түхэригэй хоёрдохи шан, мүн тус бүридөө 500 түхэригэй гурбан шан тогтоогдоо.

Конкурсын гурим болон проект зохёоходо хэрэгтэй болохо материалнууд тушаа уран һайханай выставкэнүүд болон панорамануудай дирекцидэ (Москва, Москворецкая, 11) болон СССР-эй Уран зураашадай союзай секретариадта (Москва, Горькиин үйлсэ, 25) асуулта хэгдэжэ болоно. һ

...АСС-ай мэдээсэл

«...С-1» НИИДЭҺЭЭР

...жэ автоматиче... январиин 31-һээ ...үрэтэрхи үе соо ...холбоон бай... станци дээрэһээ ... онол аргаар ...элнүүд, тэрэшэ...лэн станциин оньһо түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлмэри тухай мэдээнүүд абтаа.

Февралиин 6-най үглөөнэй 9 часта «Марс-1» гэжэ станци Газарһаа 52.018 мянган километр холо ошоод ябана.

ШЭНЭ ПАРТКОМУУДАЙ ТҮРҮҮШЫН АЛХАМ

Манай нангин уялга

В. Возжаев, промышленно-үйлэдбэриин зонын парткомой секретарь

Манай Загарайн промышленно-үйлэдбэриин зонын гол һалбари ой модоной, модо болбосоруулдаг промышленность болоно. Тэрэнһээ гадна, зоно соомнай автомашина заһабарилдаг завод, барилга-хабсаралгын хоёр управлени, загаһанай промышленность, барилгын материалнуудай, түмэр замай, ашагта малтамалнуудай—бүгэдэ дээрээ 34 томо предприятинууд тоологдоно.

1963 ондо, долоон жэлэй табадахи жэлдэ, зонын предприятинуудай ажалшад урдаа ехэ, харюусалгатай зорилгонуудые табинхай. Зоно дотор бүхы дээрээ 30 миллион үлүүтэй түхэригэй продукци гаргагдаха ёһотой. Тайлбарилан хэлэбэл, 2 миллион 600 кубометр модон бэлдэгдэн шэрэгдэхэ, тэрэ тоодо 2.200 мянган кубометр хэрэгсэлэй модон, 1 миллион 600 мянган хэһэг шпала, 16,1 мянган дүрбэлжэн метр амһарта бэлэдхэгдэхэ, 200 мянган кубометр хабтагай модон хюрөөдэгдэхэ, 160 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байрануудай модон хюрөөдэгдэхэ, 800 автомашина заһабарилагдаха юм. Известняк болон перлит абалга 1962 онойхитой сасуулхада хоёр дахинһаа үлүү ехэ болохо байна.

Зонын барилгашад 3,5 миллионһоо үлүү түхэригэй мүнгэ зөөри ашаглаха зэргэтэй. Шэнэ техникэ болон технологи нэбтэрүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ гээшэ.

Эдэ ехэ зорилгонуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула зонын партийна комитет түрүүшын үдэрнүүдһээ парторганизацинуудай бүхы хүдэлмэришэдэй хүсэ шадал элсүүлжэ байна. Үнгэрһэн сагай турша соо парткомой хүдэлмэрилэгшэд зонынгоо олон предприятинуудаар ябажа, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаа.

Предприятинуудай ажал хүдэлмэритэй танилсажа үзэхэдэ, тэндэ ашаглагдаагүй арга боломжонууд тон ехэ гэжэ элирээ. Жэшээнь, Шулуутайн, Хориин леспромхозойхид үшөөл хуушанайхяараа хүдэлнэ, ажалдаа түрүү технологи гүйсэд хэрэглэнэгүй, энээн дээрэһээ боложо модо бэлэдхэхэ түсэб дүүргэгдэдэггүй байгаа. Энэ дутуу дундануудые усадхаха талаар парткомой хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Н. Очиров, П. Измалков, леспромхозуудай партийна организацинуудта горитойхон туһаламжа үзүүлһэн байна.

Предприятиин болон барилганuудай дотоодын арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэхэ, шэнэ технологи нэбтэрүүлхэ, ажалай түрүү арга дүрые дэлгэрүүлхэ, ажахын түрүү участогуудта һайн бэлэдхэлтэй хүнүүдые эльгээхэ хэрэгтэ партийна комитет гол анхаралаа хандуулха байна.

Бюрогой һаяхан болоһон заседани дээрэ парткомой техникэ-экономическа соведэй бүридэл баталагдаа. Тэндэ ажахын элдэб һалбаринуудай мэргэжэлтэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, партийна хүдэлмэрилэгшэд оролсоно. Энэ соведэй гол зорилго юуб гэхэдэ, технологическа бүхы хүдэлмэрине, предприятиин экономикые али бүхы талаһаань һайжаруулха, түрэнэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ, бүтээгдэхүүн гаргагдадаг продукцин өөрынь үнэ хямдаруулха, ажал бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ туһалхаар һанамжа, дурадхалнуудые оруулха ёһотой.

Февральда зонын партийна, ажахын эдэбхитэдэй суглаан үнгэргэгдэхэ. Энэ суглаан дээрэ 1962 оной хүдэлмэриин дүнгүүд гаргагдаад, 1963 оной зорилгонууд тодорхойлогдохо юм. Мүн лэ энэ суглаан дээрэ зонын ажалшадай социалис уялга абтаха.

Хүрбын болон Хориин леспромхозуудта шэнэ технологи нэбтэрүүлхэ тухай асуудал энэ һарын эсэс багта бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ. Мартда экономическа конференци үнгэргэхэ гэжэ бидэнэр хараалнабди. Зонын предприятинуудай арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэхэ тухай асуудал энэ конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ.

Ажалшадые культурно-ажаһуудалай талаар хангалгые һайжаруулхын тулада худалдаа наймаанай, соёл культурын хүдэлмэрилэгшэдтэй, арадай дружиннигуудтай зүблөөнүүд үнгэргэгдөө.

РСФСР-эй, БурАССР-эй Верховно Соведүүдэй болон нютагай Соведүүдэй һунгалтануудта бэлэдхэл ябажа байна. Хориин зонын парторганизацинуудай секретарьнуудай, агитпунктнуудые даагшанарай, агитаторнуудай семинар үнгэргэгдөө.

Партийна комитедэй хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөө олон, шиидхэгдээгүй асуудалнууд бии. Эдэ дутуу дундануудые зайсуулжа, предприятинуудай гүрэнэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхынь тула манай парткомой хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэеэ элсүүлхэ.

Политическэ хүдэлмэриин гуламта

«Агитпункт»—гэжэ аржагар томо үзэгүүдээр бэшэгдэһэн гаршаг холоһоо гоё һайханаар харагдажа, байгша оной мартын 3-да үнгэргэгдэхэ РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй болон нютагай Соведүүдэй һунгалтын ойртоһые гэршэлнэ. Улаан-Үдын горкомхозой автотранспортна ажахын улаан булангай байшан иигэжэ хэзээ хэзээнэйхиһээ гоёор, элдэбын плакат, лозунгуудаар шэмэглэгдэнхэй. Эндэ бии болгогдоһон агитпункт һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ ниитэ-ойлгуулгамжын хүдэлмэриин гуламта болонхой.

Һунгагшад ойлгоогдоогүй асуудалнуудтаа харюу олохоһоо гадна, элдэбын газетэ, һонирхолтой журнал уншахаяа, лекци, элидхэл шагнахаяа олоороо тус агитпунктда суглардаг гээшэ. Агитпунктынгаа хүдэлмэри һонирхолтой болгохын тула тэрэниие даагша, ойлгуулламжын хүдэлмэриин дүй дүршэл ехэтэй, үнинэй коммунист Борис Иванович Прохотчик ехэхэн оролдолго гаргана.

Һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ агитпунктын ямар ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха байһанай дэлгэрэнгы түсэб зохёогдонхой. Эндэхи агитаторнууд үдэшын 11 час болотор агитпунктдаа ээлжээгээр дежурлана, тэдэнэр агитпункт соогоо эмхидхэгдэһэн «асуудал болон харюугүй стол» дээрэ табятай элдэбын литературые хэрэглэжэ, һунгагшадай һонирхоһон асуудалнуудта гүйсэд харюу үгэдэг.

Шадамар бэрхэ, ойлгууламжын хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй агитаторнууд эндэ олон. Жэшээлхэдэ, автомашинын жолоошод, коммунис ажалай ударнигууд Я. Г. Григорьев, И. Д. Гардеев, Б. И. Микулицкий гэгшэд өөрсэдынгөө даалгадаһан участогуудта үнжөөд лэ ошожо, һунгагшадтай һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Агитатор Яким Григорьевич Григорьев «Советскэ һунгуулиин системэ», «Мүнөөнэй уласхоорондын байдал», «Буряад оромнай түүхэтэ долоон жэлэй туршада» гэһэн темэнүүдээр һүүлэй үедэ һунгагшадай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна юм. Тиихэдэ партийна эхин организацин секретарь П. Н. Иванченко һунгалтада бэлэдхэлэй эхилһэнһээ хойшо агитаторнуудай хоёр семинар үнгэргөө. Семинар дээрэ дүй дүршэлтэй агитаторнууд Л. С. Сластин, И. И. Иванов, Я. Г. Григорьев гэгшэд һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ хэдэг хүдэлмэри тухайгаа хөөрэһэн байна.

Горкомхозой автотранспортна тус ажахын коллектив бүгэдэ арадай һайндэр—һунгалта болотор хоёр һара арбан үдэрэй туршада ашаа шэрэхэ кварталайнгаа түсэб дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаад, эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа байнад. Эбтэй эетэй энэ коллективэй ажалай амжалтада эндэхи агитпункт нилээд ехэ туһа хүргэнэ.

Д. Шагдуров.

Бэлэдхэл улам үргэдэнэ

Ново-Селенгинскын Культурын байшанда Соведүүдтэ болохоёо байгаа һунгалтада зорюулагдаһан асуудалнуудаар семинар-зүблөөн һаяхан үнгэргэгдэбэ.

Хяагтын «Ленинэй туг» газетын редактор нүхэр Д. Д. Гончиков «Уласхоорондын байдал тухай» һонирхолтой лекци уншаа.

«1962 оной ажахын жэлэй дүнгүүд, манай саашанхи зорилгонууд» гэһэн элидхэлые колхоз, совхозуудай Хяагтын үйлэдбэриин управлениин начальник П. Н. Иванов хэбэ.

Мүн үйлэдбэриин тус управлениин партийна комитедэй секретариин орлогшо А. А. Бамбаров Соведүүдтэ болохоёо байгаа һунгалтын асуудалнуудаар элидхэл хээ.

Семинар-зүблөөндэ энэ управлениин харьяата Сэлэнгын колхоз, совхозуудай партийна комитедүүдэй секретарьнар, экономическа һургуулинуудай, политическэ гэгээрэлэй кружогуудай пропагандистнууд, агитпунктые даагшад, агитаторнууд болон һунгуулиин комиссинуудай түрүүлэгшэнэр, секретарьнар—хамтадаа 100 гаран хүн хабаадалсаа.

С. Шарапов.

Хүндэтэй айлшад

Болохоёо байгаа РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтада бэлэдхэлгын үедэ Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой агитаторнууд Н. Щитова, С. Богдашкин, В. Бадмаев, П. Очиржапова, В. Дондукова гэгшэд малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулна.

Ц. Бабушеев.

Агитаторнуудай семинар болобо

Загарайн промышленно-үйлэдбэриин зонын түб—Загарай тосхондо агитаторнуудай семинар болобо. Эндэ предприятинуудай болон эмхи зургаануудай 60 гаран агитаторнууд суглараа. Мүн баһа партийна организацинуудай секретарьнар семинарта хабаадалсаа.

Семинарта хабаадагшад РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха гэһэн элидхэл зүбшэн хэлсэбэ.

Мүн энэ семинар дээрэ «Манай һунгалтын системэ—дэлхэй дээрэ эгээл демократическа системэ», «Партиин Центральна Комитедэй ноябриин Пленум ба агитаторнуудай нангин уялга» гэһэн асуудалнуудаар аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Д. С. Санжимытыпов, промышленно-үйлэдбэриин зонын парткомой секретарь нүхэр В. К. Возжаев гэгшэд элидхэл хээ.

В. Жапов.

Хонин бүриһөө ХУРЬГА!

806 хонинһоо—829 хурьга

Шергинскэ совхоз энэ жэлэй эхеэр 5 мянга шахуу хонитой байгаа юм. Хони үсөөнтэйшье һаа, манай совхоз 1961—1962 онуудта хэдэ мянган түхэригэй олзо оруулаа.

Зүгөөр хонидойнгоо тоо толгойе түргэнөөр олошоруулжа, бүри ехэ олзо абадаг болохо гүйсэд арга боломжотой. Теэд энэ арга боломжомнай юундэ хэрэглэгдэнэгүйб гэхэдэ, нэн түрүүн хонин һүрэгтөө анхарал дутамагаар табидаг, абаһан хурьгадаа олоор үхүүлжэрхидэг байгдаа. Үнгэрөөшэ жэлдэ 100 хонин бүриһөө миил 39 хурьган абтаһан гээшэ. Хурьгадай гарзалха ябадал юун дээрэһээ ушарааб? Аяар 4 бригадада эхэ хонидой отаранууд байлгагдажа, ажалаа һайса мэдэхэгүй, шадабари багатай хүнүүд хонишодоор хүдэлдэг, хонидой байха һайн байрашье хомор байгаа.

Хонин ажалаа саашадань иимээр эрхилжэ болохогүй. Тиимэһээ совхозой дирекци болон партком хонин ажал эрхилхэ тусхай бригада эмхидхэхэ гэжэ шиидээд, горитой үдэлмэри хэжэ байна. 3-дахи отделениин 3-дахи бригадада совхозой бүхы эхэ хонид суглуулагдажа, отаранууд болгогдоо. Урдань байһан хэдэн отара хонидһоо оройдоол 4 отара бүридүүлэгдэжэ, шэнээр баригдаһан, мүн һайса заһабарилагдаһан байрануудта оруулагдаа. Отара бүхэндэ 660—700 гэхэ гү, али хамта 2719 эхэ хонид тоологдоно. Ажалаа һайса мэдэхэ, дүй дүршэл ехэтэй хонишод Михаил Костриков, Ольга Тараканoвская, Архип Хлызов, Полина Ерофеевская болон бусад ажаллана. Эдэнэр отарануудые шэнээр бүридүүлжэ эхилхэтээ хамта, оролдосотойгоор ажаллажа ороһон юм. Нэн түрүүн хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа табяа. Бүхы эхэ хонид үрэжүүлэгдэһэн байна. Тиигээд хони, хурьгадайнгаа байра, хашаа хорёоень һайса заһабарилжа, үбһэ тэжээлээ элбэг хүрэхөөр ... һан юм.

Отарануудаа ... хэжэ, хонидоо ... тайгаар харуу... нэй аша үрэнь ... дажа байна. Я... мэдээгээр 806 ... хурьган абтаа. ... жэлдэ 100 хони... хурьга абаха г... уялгаяа хонишо... татайгаар бэел...

Хонишодой ... коммунист хүдэ... тэндэ партийна ... лагдаад, тэрээни... хонишон А. Е. К... гойлжо, бүхы х... жалта туйлаха ... жуулан хүтэлж...

Манай совхоз... бригада урдаа т... гоёо гүйсэд дү... скын үйлэдбэри... дотороо түрүү һ... лабтай.

Б...
совхозой ...

Найдамтай хонишо...

Хонхолын хониной отарада хүрэжэ ерэхэдэ, үдэшын жабар бууха байгаа һэн. Эндэ тэндэ үхэрэй мөөрэлдэхэ, хонидой мааралдаха, малшадай шанга шангаар дуугаралдахань элеэр дуулдаба. Хонидой байдаг хашаада дүтэлхэдэ, һая түрэһэн хурьга тэбэриһэн комсомол басаган Мария Бабасанова дулаан байра руу орожо ябаба. Эхэ хонидынь хашаа соогуураа эдеэлнэ, бүлта тобир тарган, нооһонииньшье сэбэр сагаахан.

—Намарай сагта һайнаар адуулһанайнь аша мүнөө харагдажа байна. Еһотой һайн лэ ээзэд байна даа,—гэжэ Бэшүүрэй совхозой директор И. П. Козлов магтана.

Нарай хурьгадай байрада ороходомнай, шэхэ ханхинама шууяан таһарнагүй. Эндэхи ахалагша хонишон комсомол Цыден Бадмажапов иигэжэ хөөрэбэ:

—Мүнөө үедэ шэнэ түл һайнаар абтажа байна. Нэгэшье хурьган гарзалаагүй. Хамта 593 эхэ хонидтойбди. Тэдэнһээ түрүүшын 210 хурьга абаабди. Манай отарын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаха зорилго табяад, мүнөө үедэ улам шангаар ажаллажа байнхай. Үдэртөө хонидоо хоёр дахин уһалжа, шэмэтэй һайхан үбһэнэй хажуугаар, силос эдюулнэбди. Эхэ хонидтоо, мүн түрүүшынгээ хурьгадта дабһа үгэхэдэ ехэ дуратайгаар эдинэ. Тэрээнһээ гадна, томохон болоһон хурьгадтаа мел, модоной хөө эдюулнэбди.

Искусственна аргаар үрэжүүлэ хэһэнэй... лиин эхээр ... 20—30 хурьгад ... юм. Тиимэһээ ... бригадынгаа хү... хүшэхүрэхэгүй ...

Совхозой ди... Козлов хонидто ... асаржа үгэхые... управленидэ ... ондоошье туһа х... абаа. Хонишо... мүрысөөндэ ... оролсоһон Цыде... вай даадаг ко... шуулай бригада... гаяа нэрэтэй ... дүүргэхэ гэжэ с... ци, партийна б... лой комитедүү...

Бэшүү...
комсомол...

БҮХЫ ТРАКТОРНУУД ЗАҺАГДА...

Колхозой түбһөө тээ зүүн хойно табигдаһан үндэр сагаан байшангай ута хоолойһоо бад хара утаан үдэр һүнигүй һуунагтан байдаг. Энэ хадаа Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Заганский» колхозой МТМ гээшэ. Хашаа соонь ороходо, хойто ханынь захаар хорёод гаран трактор жэрылдэн, үглөөшье полидоо гараха гэбэл бэлэн, ээзэдээ хүлеэн байна.

—Элдэб маркын 30 трактортайбди. Мүнөө бүхы тракторнууднай бэлэн болонхой,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Конев мэдүүлбэ.

Энэ колхозой механизаторнууд бүхы 30 трактораа февралиин 1-нэй байдалаар сүм заһабарилжа, мүнөө жэлэй хабарай тарилгада эрхим шанартайгаар бэлдэбэ. Заһабарилга гол түлэб Управлениин «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй мастерскойдо хэгдээ. Тиихэдээ заһабарилгаһаа гараһан машина, тракторнууд тэды час соо заһабарилгагүйгөөр хүдэлхэ гэһэн тусхай паспорттай байдаг болоо. Ажахын жэлэй туршада нэгэшье удаа заһабарилгада оронгүй ябаһан лэ трактор һайнаар заһабарилагдаһан гэжэ тоологдодог.

Үнгэрэгшэ жэлдэ тус колхоз 5317 га орооһото ургамал, тэрэнэй 4126 га газартань шэниисэ тариһан юм. Тарилга, хуряалгые агротехникын заабаряар үнгэргэһэнэй ашаар га бүриһөө 15,1 центнер ургаса абажа, Эхэ оронойнгоо амбаарта 27 мянган центнер эрхим шанартай таряа худалдажа, абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэһэн ю... дэ бии байгаа а... тооложо үзөөд, ... шүүд тарилгы... 1425 гектарaap ... жэ шиидээ. Ти... шэнэ, залууг га... 500 гектартань ... хаар түсэблөө. ... гээ тарилгые ... үргэдхэхэ гэжэ ...

Колхозой ме... Курска област... торнуудай үүс... наар дэмжэжэ, ... тракторнуудаа ... дүүргээ. Мар... хүдөө ажахын ... сэгүүдые тарил... гохобди гэжэ т... нэ. Механизато... венский, Н. По... Калашников, с... Ревенский, К. ... үдэрэйнгөө н... процент хүрэтэ... садта үльгэр ж...

Иигэжэ «Зага... зой механизато... ни соогоо эгээн ... торнуудаа заһ... барай тарилгад... бо.

Б...

ШЭНЭ ЭРИЛТЫН ЁҺООР ХҮДЭЛХЭ

Политическэ, шэнжэлхы ухаанай эрдэм дэлгэрүүлхэ РСФСР-эй Бүлгэмэй правлениин Президиум бүлгэмэй организацинуудые шэнэдхэн хубилгажа, үйлэдбэриин шэнжэ баримталһан хүдөөгэй ба томодхогдоһон промышленна районно отделенинүүдые эмхидхэхэ, лекторнүүдэй нэгэдэлнүүдтэ тоосоото-һунгуулиин суглаануудые, мүн районно, областной, республиканска конференцинүүдые үнгэргэхэ гэһэн тогтоол баталан абаа.

Бүлгэмэй Буряадтахи отделениин правлениин IV пленум һаяхан боложо, тус тогтоолые һайшааһан шиидхэбэри гаргаба. Пленумэй тогтоолой ёһоор, манай республикада мүнөө найман хүдөөгэй, гурбан промышленна томодхогдоһон районно отделенинүүд эмхидхэгдэхэ болоо. Январь, февраль һарануудта лекторнүүдэй нэгэдэлнүүдтэ тоосоото-һунгалтын суглаанууд үнгэргэгдэхэ, мүн февраль соо районно конференци үнгэргэгдэхэ юм. Республикын отделениин конференци мартын эсэс багаар зарлагдаха юм.

Лекторнүүдэй нэгэдэлнүүдтэ тоосоото-һунгуулиин суглаануудые үнгэргэхын, районно конференцидэ бэлэдхэжэ үнгэргэхын тулада мүнөө шэнээр байгуулагдаһан парткомуудай шиидхэбэреэр эмхидхэлэй бюро район бүхэндэ байгуулагданхай.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхоз, совхозууд, промышленна предприяти болон һургуулинуудта лекторнүүдэй нэгэдэлнүүдэй тоосоото-һунгуулиин суглаанууд эхилэнхэй. Эдэ суглаанууд дээрэ нэгэдэлнүүдэй бюрогой тоосоон хэгдэжэ, шэнэ бюро һунгагдаха. Хориин, Зэдын, Кабанскын аймагуудта эдэ суглаанууд эмхитэйгээр эхилээ. Бүлгэмэй гэшүүд—лекторнүүд болон пропагандистнууд тоосоото үе соо ябуулагдаһан хүдэлмэриин дүн тухай зүбшэн хэлсэхэ зуураа, арад зоной дунда ябуулагдадаг политическэ хүдэлмэриие саашадаа хайшан гэжэ бүри һайжаруулхаб гэһэн асуудалда онсо анхаралаа хандуулна. Манай орон дотор, мүн хилын саана боложо байһан һонинуудые арад зондо зүбөөр ойлгуулха, лекционно пропагандын шанар һайжаруулха бүхы соёл сурталай хүдэлмэриие ажахытай, ажабайдалтай, манай орондо коммунизм байгуулгын бодото зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулха тухай тэдэнэр онсо анхаралаа хандуулаа.

Тоосоото-һунгуулиин суглаанууд, конференцинүүд энэ жэлдэ тусгаар шэнэ оршон байдалда үнгэржэ байна. Юуб гэхэдэ, партиин ЦК-гай ноябриин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэриин ёһоор, арадай ажахые партиин зүгһөө хүтэлбэрилхэ хэрэг шэнэдхэн хубилгагдажа байна. Мүнөө хаа хаанагүй хүдөө ажахыдашье, промышленностьдашье томодхогдоһон, үйлэдбэриин шэнжэ бариматалһан управленинүүд, зононууд байгуулагдаба.

Манай бүлгэмэй организацинууд ямараар шэнэдхэн хубилгагдахаб гэхэдэ, томодхогдоһон районуудай хилээр шэнэ отделенинүүдые байгуулха болоно. Урдань районуудай бага байхада, район соо лекторнүүдэй 15—20 нэгэдэл байдаг һаа, мүнөө 30—35 болохо юм. Тиимэһээ район бүхэндэхи отделениин правлениин хүдэлмэри нилээд ехэ болохо байна. Мүнөө зорилго юуб гэхэдэ, нютагай лекторнүүдэй нэгэдэлнүүдтэ хододоо тодорхой һайн хүтэлбэри, заабари, туһаламжа хүргэхэ, правлениие һунгаха шухала.

Энэ жэлһээ захалаад политическэ, шэнжэлхы ухаанай эрдэм дэлгэрүүлхэ бүлгэмэй бүхы организацинууд гүрэнэй мүнгэ зөөри хэрэглэнгүй ажаллаха болоо гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энээн тушаа 1959 ондо партиин ЦК-гай тогтоол гараһан байгаа. Энээниие дүүргэлтэ болгон, бүлгэмэй бүхэсоюзна болон РСФСР-эй правленинүүдэй пленумүүд, бүхы отделенинүүд 1963 оной январьһаа гүрэнһөө мүнгэн зөөри абангүйгөөр хүдэлмэрилдэг болохо ёһотой гэһэн шиидхэбэри абаһан байна.

Бодото дээрээ энэ юун болоноб гэхэдэ, манай республикадахи отделени энэ жэлһээ эхилээд, бүхы гаргашануудаа өөһэдынгөө мүнгэн зөөреэр бүтүүлхэ болоно. Гэхэтэй хамта, 1963 ондо отделениин ябуулха хүдэлмэри бага бэшэ, харин бүришье ехэ болохо юм. Жэшээлхэдэ, 1962 ондо орходоо 37 процентээр олон лекци уншагдаха байна. Гадна лекторнүүдэй хэдэн семинарнууд, зүблөөнүүд зарлагдаха, лекторнүүдые хүдөө районуудаар, мүн городуудаар ябуулха, лекторнүүдтэ туһаламжа болгон лекцинүүд бэшэгдэхэ гэхэ мэтэ болоно. Эдэ бүхы хүдэлмэри ябуулхада мүнгэн зөөри хэрэгтэй гээшэ.

Мүнгэн зөөритэй байхын тулада түлөөһэтэ лекцинүүдые эмхидхэхэ бологдоно. Промышленна, барилгын, транспортын бүхы предприятинуудтай, колхозууд болон совхозуудтай, профсоюзай организацинуудтай лекци уншаха хэлсээ баталха хэрэгтэй байна.

Партиин ЦК-гай заабариин ёһоор, үйлэдбэриин участок бүхэндэ, тосхон бүхэндэ һара бүри 1—2 лекци уншагдаха ёһотой. Энэ зорилгые дүүргэхын тулада нилээд ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулагдаха зэргэтэй. Мүнөө харахада, зарим предприяти, колхоз, совхозуудта лекци үсөөнөөр уншагдана. Теэд арад зон һонирхолтой тодорхой һайн лекци, хөөрэлдөөнүүдые шагнаха дуратай байдаг.

Эдэ үдэрнүүдтэ манай бүлгэмэй хэдэн зуугаад лекторнүүд республикын ажалшадай дунда партиин ЦК-гай ноябриин Пленумэй материалаар, болохоёо байһан һунгалта тухай лекцинүүдые уншана.

Шэнэ үе сагта шэнээр, бүри эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилжэ, коммунизм байгуулгын гол шухала зорилгонуудые арад ниитэдэ үргэнөөр тайлбарилан ойлгуулха, тиигэжэ ажал хүдэлмэреэ бүри эршэмтэйгээр ябуулха хэрэгтэнь туһалалсаха гээшэ манай бүлгэмэй бүхы гэшүүдэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Мүнөө лекторнүүдэй нэгэдэлнүүдтэ үнгэргэгдэжэ байгаа тоосоото-һунгуулиин суглаанууд бүлгэмэй ажалые саашадань һайжаруулгада онсо туһаламжа болохонь дамжаггүй.

Б. Цыжипов,
политическэ, шэнжэлхы ухаанай эрдэм дэлгэрүүлхэ бүлгэмэй Буряадтахи отделениин харюусалгата секретарь.

Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин Саянай ... трактористнар Лопсон Дамбиевич Гыргенов, Базар... нов хоёр «С-80» тракторай мотоор һайн шанартай... Зураг дээрэ: нүхэд Л. Гыргенов, Б. Таханов гэгш... һан мотоор хабсаргажа байна.

А. МАН...

„Уншагшадай бэшэгүүдэй хуудаhан"

Улаан-Үдэ хото, Ленинэй нэр. үйлсэ, 26 „Буряад үнэнэй" редакцида

…ндэтэ уншагшад! Таанадай …н бэшэгүүдhээ ээлжээтэ хуудаhан …гдобо. Байд гээд лэ иимэ тусхай … гаргажа байхаар хараалагдана. …онин, уран хурса бэшэгүүдые (кор…енци, зураглал, очерк, фельетон …азетэдэмнай эльгээжэ, саашадаа …дэбхитэйгээр хабаадалсажа бай…ай хүсэгдэнэ. Колхоз, совхозуудта …эгдэhэн хүдөө бэшэгшэдэй пост… гэшүүд! Шэнэ жэлдэ табиhан зо…удаа, абаhан социалис уялгануудаа …нуудай хэр зэргэ дүүргэжэ байhан … мэдээсэлнүүд таанадай зүгhөө …рохо бэзэ гэжэ хүлеэгдэнэ.

…арь hара соо 436 бэшэг редакцида …лонхинь газетэдэмнай толилогдоо, …нэгэниинь тусхай эмхи зургаанууд…жэжэ абахыень эльгээгдээ.

…АНАЙ ВОЛОДЯ

…ажалые хүтэлбэ… …хэнэйшье мэдэ…ай, харюусалгатай …мэhээ арад зон …ндаhаа эрхим шу…өө энэ ажалда

…й аймагай Лени…тэ колхоздо Вла…нов бригадираар …лажа байдаг. Энэ …луушье hаа, ажал …н зүрхэнhөө хан… колхознигуудай …тэй болонхой юм. …алда хүртэхэ гээ… хэрэг бэшэ. Нүхэр нютагайхидынь «дүрбэн тэгшэ, дүүрэн бэрхэ хүбүүн даа» гэжэ магтан хэлсэжэ байдаг. Владимир Арданов бригадир гээшэб гэжэ юрэл заабари үгэжэрхёод, сүүмхэеэ үргэлөөд ябадаггүй, ехэнхидээ колхознигуудтаяа хамта бүхы ажалдань хабаададаг—үбhэ сабшалсажа, модо отололсожо гү, үгышье hаа, малай тэжээл зөөлсэжэ тухагүй ябахыень харахат.

Хүдэлмэришэ нүхэдэйнгөө дунда хүхюутэй зугаатай, ажалша бэрхэ бригадир Владимир Арданов нютагтаа «Манай Володя» гэжэ хүндэлүүлдэг юм.

С. Галсанов.

Барилгын модо оруулнад

Хаяа нютагай ажалшад Бэшүүрэй Ждановай нэрэмжэтэ колхозой дүрбэдэхи отделенидэ ороно. Эрхилэгшэ нүхэр С. Д. Ленхоевой хүтэлбэреэр тэндэхи колхознигууд ажахын шухала хүдэлмэринүүдые саг соонь хэхые оролдодог. Жэшээлхэдэ, тэдэнэр мүнөө малаа тарган тобироор үбэлжүүлхэ, түл абалгые хоролтогүйгөөр үнгэргэхэ, хабарай тарилгада hайн бэлэдхэл ябуулхаhаа гадна, шэнэ жэлдэ ехэ барилга хэхээр шиидэээд, модо ехээр отолжо байна.

Түб hууринhаа холо бэшэ Мангирта гэжэ үндэр хадатай ойдо 600 кубометр модон унагаагдаа. Нүхэд Содном Цоктоев, Михаил Цыремпилов, Бадмажап Банзаракцаев отолhон модые буртагhаа 2 километрэй зайда морёор таллуулхадаа, үдэрэйнгөө нормо хододоо үлүүлнэ. Тэдэнэрэй гаргаhан модые дам саашань, барилгын газар хүрэтэр, жолоошод Семен Баженов, Гурьян Сафонов, Николай Фомин, ашаалагшад Жамса Цоктоев, Улзы Дабардаев, Добдон Шодоев, Даша Багабгаев, 60 наhатай үбгэжөөл Дамдин Цыбикжапов гэгшэд гурбан автомашинаар забдагүй шэрэнэ. Хэдыхэн үдэрэй туршада 250 кубометр барилгын шэлэмэл модон шэнэ барилгын газаа оруулагдаад байна.

Иимэ эдэбхи ехэтэй хүдэлмэриин ябажа байхада, байгша ондо баригдаха гэhэн 100 толгой тугалай байра, кормозапарник, 60 үнеэдэй багтахаар байра сохом бүтээгдэхэ гэжэ этигэмээр.

Ц. Гомбоев,
хүдөө бэшэгшэ.

Оролдолгоhоонь аша гараха

Үнгэрэгшэ жэлдэ Байгалай совхозой 2-дохи отделениин Нюксэ тракторно-таряан ажалай бригада таряалангайнгаа бүхы талмай дээрэhээ hайн ургаса абаа hэн. Харин мүнөө, түүхэтэ долоон жэлэй табадахи жэлдэ, бүри ехэ ургаса абахын тула үбэлэй түрүүшын hарануудhаа эхилжэ хабарайнгаа тарилгада бэлдэнэ.

Халуун намар байхада 1060 центнер шэниисын, 358 центнер горохой, 100 центнер викын үрэhэ сэбэрлэжэ хаагаа. Тиихэдэ тарилгын шанарта хүрэхэгүй 540 центнер обёос гүрэндэ тушаажа, hайн шанартай обёос абахадаа, үрэhэ хүрэнгэнь дутамаггүй хүрэхэ юм.

Эндэхи механизаторнууд Н. Дорохов, И. Ипатьев гэгшэд 1450 гектар поли дээрээ саhа тогтоогоо. Мүн энэ бригадынхид кукурузынгаа поли дээрэ 250 тонно наг шэбхэ гаргахатаяа хамта, 85 центнер шубуунай аргал, энэ тухай үнэhэ суглуулаа. Эдэ үтэгжүүлгэнүүдээ саhанай хайлаха үеэр кукурузынгаа поли дээрэ гаргажа тарааха юм.

Хабарай тарилгые агротехникын эрилтын ёhоор, шанар hайнтайгаар, богонихон болзор соо дүүргэхын тула трактор, машинануудаа нарин нягтаар заhабарилна. Газар элдүүрилхэ, тариха зэбсэгүүдээ тарилгадаа бэлэн болгоо тооной. Эдэнэр бригадынгаа 8 тракторай дүрбыень Итанцадахи мастерскойдо заhуулжа, нүгөөдэ 4 трактораа өөhэдын хүсөөр ойрын сагта заhабарилжа дүүргэхэнь.

А. Бусурманов.

Дулма КИШЕКТУЕВА Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Знамя Ленина» колхозой эрхим хониншодой нэгэниинь юм. Мүнөө 100 эхэ хонин бүриhөө 80 гаран хурьга абаад байна. hунгалтын үдэр хүрэтэр түл абалгаараа социалис уялгаяа дүүргэхэ зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дулма Кишектуева.

И. Осетровой фото.

Зайн галнай залиршоо

Үнгэрэгшэ жэлэй май hарада манай Орлик тосхоной гудамжаар зайн галай утаhан татагдажа, жэрбэгэр жэрбэгэр столбнууд залгаа жэрылдээ бэлэй. Тэдэнэй нүхэ малталгада тосхоной зон гарта hабартаараа, хүгшэ залуугүй хабаадаhан юм. Тэрэ үедэ комхозой директор нүхэр Н. К. Сантуев:

— Сентябрь hарада зайн галнай яларха юм,—гэжэ тосхоноорхиноо найдуулаа hэн. Тиигэhэнэйнь hүүлээр сентябрь, октябрь, ноябрь hарануудшье үнгэрөө, теэд яларха гэрэлынь үшөөл ялараадүй. Орлик тосхон огторгойн ододой ялараан доро тоhон дэнгүүдээ носооhон зангаараа hэн.

Арайшье гэжэ декабрь соо хахад тосхоной гэрнүүдтэ домогто зайн гал яларжа, олохон зониие баясуулаа hэн. Гэртээ лампочка оруулаагүй заримашуул электригүүдые гүйжа найжа байгаад, хахадтайгаар заладаг болобо. — Гэртэ зайн гал хэрэглэдэг эрхэтэд түлөөhыень тэды хоногой болзор соо комхозой кассада оруулагты гэhэн шанга захиралта нэгэтэ тосхоной радиоузелаар соностоо hэн. Удаань үнишье болонгүй шэнэ жэл гаража, хахад тосхондо яларжа эхилhэн зайн галнай залиршоо. Станцимнай техникын ёhоор табигдаагүй байhан аад, электригүүднай татаhан утаhануудаа таhара удара татажа хаяад ябашоо юм ха гэhэн hураг суу комхозой зүгhөө дуулдаба.

Теэд аяар халуун намар байхада Улаан-Үдын 4-дэхи СМУ-гэй инженер нүхэр Хадыш эндэ ерэхэдээ юу хаража, шалгажа ошоо гээшэб гэжэ гайхамаар байна. Энээндэ нүхэр Хадыш харюусаха ёhотой.

Ш. Бэмбалаев.

Шэнээгүйдэhэн шэлүүhэн

Мухар-Шэбэрэй отара Хориин управлениин Чисаанын совхоздо юм. Хонишон Гоншог-Доржи Цыбиков үглөөгүүр эртэхэн бодожо сайлаад, хонидоо эдеэлүүлхэеэ гараба. Үбhыень хашаан соонь хаяжа үгөөд, хонидоо байраhаань гаргаба. Хонид булта гаража, эдеэлжэ эхилээ hэн гэхэ. Тэдэнэй дунда нэгэ хониниинь шуhан болошоhон харагдаба.

Гоншог-Доржи гайхаhандаа байра руугаа орожо хараа hэн ха. Хотоной нэгэ буланда борбогор боробхон юумэн хэбтэбэ. Хонишон бууга түргэхэн асаруулаад, тэрэ амитаниие буудажа алан гэhээнь, залуу шэлүүhэн байшоо. Гуринхалhан тэрэ шэлүүhэн томо хонидые бариха шэнээгүйдэжэ, хооhон үлөө.

Б-Д. Дашибылов.

Оролдосотой электрик

Дугар Жигмитович Будаев 1951 онhоо хойшо Чисаанын совхозой электригээр ажалладаг юм. Мүнөөшье энэ нүхэрнай тус совхозой 5-дахи, 6-дахи фермэнүүдэй электро-түхеэрэлгэнүүдые ходо шалгажа, заhабарилжа ябадаг ажалтай.

— Дугар Будаевнай hуудаг гэрнүүдтэмнай болоод, малаймнай шэнэ байрануудаар электрын гэрэл hайн шанартайгаар, хододоо тааруугаар оруулдаг юм,—гэжэ совхозой малшад омогорхон хэлсэдэг.

С. Михайлов.

Хори.

Анхаралда абамаар эрилтэ

hүүлэй хэдэхэн жэлэй туршада Улаан-Үдын Октябрьска районой Горькиин нэрэмжэтэ тосхон бии болоо юм. Эндэхи олохон зон хамтын ехэ байрануудта, өөhэдынгөө бариhан гэрнүүдтэ орожо түбхинэнхэй.

Хэды тиигэбэшье hаань, бүхы зоной ажаhуудалай эрилтэ дүүрэн хангагдаа гэхын аргагүй. Зарим хүдэлмэришэд хүүгэдээ аяар Үдын урда бэеын гү, али городой саад, яслинуудта үглөө бүхэндэ абаашаха баатай болодог. Ушар юуб гэхэдэ, өөhэдынь тосхондо мүнөө болотороо хүүгэдэй саад, яслинууд бии болоодүй. Нэгэ саад-яслиин байшан хэдэн жэлэй туршада баригдаhаар. Тиигээдшье тэрэнь ехэ таарамжагүй газарта—автобус, машинануудай ходо hүндэлжэ байдаг гудамжа, эгсэ жалга хоёрой хоорондо баригдажа байнхай. Тэрэ багтань сэсэрлиг, ногоо тариха тааруу зохид газар үгы, мүн машинануудай хүдэлгэhэн тооhо шорой бурьяжал байдаг.

hургуулиин богоhо hая алхаhан тосхоной хүүгэдтэ илангаяа хэсүү байна. Үбэлэй жабар соо аяар холо, 20-дохи болон 35-дахи hургуулинууд тээшэ ходо … алхалха баатай болоно. Тиимэ дээрэhээ энэ тосхондо эхин hургуули нээбэл hайн байгаа.

«Байкал» гэжэ кинотеатр, тэрэнэй фойе соо эмхидхэгдэhэн бишыхан библиотекэ соёлойнь гуламта болоно. Энэнь долоон хоног соогоо нэгэ дахин нээгдэдэг, хоёрхон таг дээрэ табигдаhан номуудтай юм.

Дурсагдаhан дутагдалнуудые хараадаа абахыень Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдкомой коммунальна таhагайхидта, горОНО, райОНО болон Октябрьска районой соёлой таhагайхидта hануулагдаха байна.

М. Ешиев.

Малшадай эрилтэ ханганагүй

Зэдын үйлэдбэриин управлениин Енгорбойн сомоной «Дружба» колхозой hаалиин гүүртэнүүдтэ мүнөө болотороо радио, зайн гал, бани гэхэ мэтэ үгы байhаар. Нёдондо колхозой түбтэ хамтын бани шэнээр баригдажа эхилбэшье, тэрэнь мүнөө орхигдошонхой.

Уляаhатын гүүртэдэ яhала hайн культбаза бии байбашье, тэндэмнай халуун намарhаа хойшо нэгэшье агитатор ерэжэ лекци, хөөрэлдөө хээгүй. Фермэнүүд дээгүүр медфельдшер ябажа, hаалишадай бэеын элүүр энхые үзэнэ, шалганагүй. Энээн тушаа колхозой правлени, партийна эхин организаци хэмжээ абахаар болоо гэжэ hанагдана.

Д. Долгоров.

Буряад дуунуудай пластинканууд юундэ үгы гээшэб?

Ирагуу hайхан аялгатай буряад дуунуудай hүүлэй үедэ манайда олошорhониинь hайшаалтай. Илангаяа бэлигтэй композитор Чингис Павловай зохёоhон аялга, дуунууд арадай дунда хүндэтэйгөөр, дуратайгаар угтагдадаг байна.

Тиихэдэ уран гоёор дууладаг дуушад: Шойжо-Нима Генинов, Мүнхэжаб Бадмаев, Чимита Шанюшкина болон Сэрэмжээ Уладаева гэгшэдэй аялга дуунуудые буулгаhан пластинканууд хүдөө нютагуудhаа байха, республикымнай түб хото—Улаан-Үдыншье магазинуудта олдодоггүй байна.

Энээн тухайда саашадаа Культурын министерство hаналаа табиха бэзэ гэжэ найдагдана.

К. Жалсараев,
Хориин үйлэдбэриин управлениин дэргэдэхи парткомой пропагандист.

В. Намдаков,
Ааланай совхозой жолоошон.

Б. Батуев,
Анаагай совхозой тракторист.

Баян олзо.
Г. Чимитовэй фотоэтюд.

„Коммунизмын зам" колхоздо

Даши Дамдинович Доржиевай отарын хонид хурьгалжа эхилээ. Тус отара 400 гаран эхэ хонитой юм. Мүнөө тэндэхи хонишод 250 гаран шэнэ түл абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байха юм.

Отарынхид түл абалгадаа hайнаар бэлдэнхэй. Тэдэнэр зуун хонинhоо зуун хурьга абаха уялгатай.

С. Шагдуров.

…шье ушар …дог даа

…н эхиндэ
…hэнэй хэрэггүй,
…рэхэбди.
…н ядахагүйл.
…байхабди.

…УУЛДЭ:
…hэнэй хэрэггүй,
…рэхэ аад;
. . . .
. . . ?

…Гармаевай зураг.

hААЛИША БАСАГАН

Зураглал

Сониин үглөөгүүр эртэ бодожо, түргэхэн сайлаад газаашаа гарахадань, зүүн хойто зүгhөө тэнгэриин хаяа сайран, үүр hаяхан хираалжа байба. Тэрэ хэрэлсы дээрэhээ буужа, үхэрэйнгөө байра тээшэ шамдуухан гэшхэлбэ. Январь hарын шэмэрүүн хүйтэндэ хүрэшэhэн саhан хүл доронь шаршаганан, үүрэй аали намдуу агаарта элихэнээр соностоно.

Шэнэhэтэ нютагай олонхи айлнууд үшөөл унтаатай хэбэртэй. Үсөөхэн айлай үрхөөр гараhан баглагар хара утаан үбэлэй сиидэгэр агаарта тунана. Соня уданшьегүй фермэдээ хүрэжэ ерэбэ. Тиин hү тушаажа абадаг гэртээ орожо, хүнэгүүдээ бэлдэбэ. Иигэhээр байтарнь сагаан сэн болошоhон hаалишан басагад: Света Батуева, Намсалма Бочектуева, Надя Батуева болон бусад хойно хойноhоо ерэжэ, барандаа, согтой зугаатай энеэлдэhээр үглөөнэйнгөө hаамые эхилхэеэ үхэрэйнгөө байра руу оробод....

...Айдар залуу арбан долоо наhан. Эгээл энэ ажабайдалай долгёор эбхэрэн байгаа наhандаа хүн бүхэн урдаа зорилго табижа, саашадаа ямар ажал хэхэ, хэн болохо тухайгаа бододог гээшэ ааб даа. Мүн энээн тухай Соня баhал бодожо ябаа. Түрэл Коммунис партиингаа хүдөө ажахые хурдан түргөөр саашадань хүгжөөхэ тухай тогтоолнуудтай танилсаад байхадаа Соня hүнэй фермэдэ гү, али хониной отарада ошожо хүдэлхэ гэжэ шиидэбэ.

...1960 оной декабрь hарын hүүл багай нэгэ үдэр hэн. Отделениин комсомолшууд клуб соогоо сугларжа, тоосоото-hүнгүүлиингаа суглаа үнгэргэжэ байба. Комсомолой эхин организациин секретарь Владимир Бадмаев тоосоото элидхэлдээ үнгэрhэн үе соо хэhэн хүдэлмэриингөө дүн согсолоод, малай фермэнүүдтэ залуушуул үшөөл үсөөн ажаллана гэжэ онсолон тэмдэглэбэ. Элидхэлэй hүүлээр Соня эгээл түрүүн үгэ абаад, иигэжэ мэдүүлбэ:

— Комсоргмнай зүб хэлэнэ гээшэ. Нээрээшье мүнөө фермэ, отаранууд дээгүүр залуушуул үсөөн ха юм даа. Тиимэhээ бидэ энээн тухай бодохо ёhотойбди. Өөр тухайгаа хэлэхэ болоо hаа, би hаалишан болохо гэжэ шиидэнхэйб.

Залуу басаганай үүсхэлые отделениин хүтэлбэрилэгшэд ехэтэ hайшаагаад, тэрэниие hаалишанаар томилоо бэлэй. Иигэжэ Сониин ажабайдалда шэнэ зам эхилээ бэлэй. Урдань мал ажалда хүдэлжэ үзөөгүй, ямаршье дүй дүршэлгүй, hаяхан арбан долоо хүрэжэ ябаhан басаганай арба найман үнеэ тушаажа абаад байхадань, тиимэшье хүнгэн байгаагүйнь мэдээжэ ааб даа. Үнеэдынь түрүүшынхеэ түрэhэн хашарагууд—hү багые үгэдэгшье hаа, хүдэлмэринь нилээд хүндэ hэн. Теэд сэдьхэлэйнгээ халуун уряагаар hаалишан болохо гэжэ шиидэhэн басаган бэрхэшээлнүүдhээ сухарингүй, оролдосотойгоор ажаллажа эхилбэ. Хурга, нюрганайнгаа шархиртар хашарагуудаа шобторжо дүүргээд, дүүрэн бэшэ хүнэгтэй hүеэ асаржа тушаахадань, зарим нэгэн «Соня, шимнай ехэхэн hү мүнөөдэр hаабаш» гэлдэжэ, шоглон дуугаралдагша бэлэй. «Байзагты даа», гэжэ досоогоо бодоод лэ, басаган харюугай орондо урдаhаань энеэбхилэгшэ бэлэй. Үдэр хоногууд үнгэрhөөр, 1961 оной май hара дүтэлбэ. Энэ үедэ Соня ажал хүдэлмэридөө дадажа, hү hаалгаяа улам дээшэлүүлэн, фермын түрүү hаалишадай зэргэдэ гараба. Майн нэгэнэй hайндэртэ ВЛКСМ-эй аймагай Комитет Сониин ажалые Магтаалай хуудаhаар тэмдэглээ hэн. Энээндэнь залуу hаалишан бүри урмашан, ажалаа эршэмтэйгээр үргэлжэлүүлбэ.

Түрүүшын үдэрhөө Сониин хүдэлмэридэ зарим hаалишад тиимэшэгээр хандаашье hаа, тэрэнэй оролдосотойгоор ажаллахые харахадаа, «энэмнай ёhотоор хүдэлхэеэ ерэhэн хүн» гэжэ, шоглохоёо болибо. Ахалагша hаалишан Дашима Доржиева басаганай ажалда анхаралтайгаар хандажа, өөрынгөө баян дүй дүршэлтэй танилсуулан, эгэшэ нүхэрэй заабари үгэдэг бэлэй. Иигэжэ нүхэдэй туhаламжаар, өөрынгөө оролдосоор Соня 1961 ондо түрүүшынхеэ түрэhэн 18 хашарагуудай толгой бүриhөөнь 1400 литр hү hааба. Энэмнай харахада батаханшье hаа, оролдосын аша ха юм. Тиигээд лэ Соня шэнэ 1962 ондо үнеэн бүриhөө 1700 литр hү hааха гэжэ урдаа зорилго табиба.

1700 литр... Энэ тоогой түлөө жэл соо hаалишанай мэргэжэл шудалжа, яhала дүршэлтэй болоhон басаган зоригоо улам эршэлбэ. Үдэшэлэн, ажалай hүүлээр гэртээ бусажа ябахадаа, Соня урдынхидаал гарайнгаа, нюрганайнгаа шархирхые мэдэрхэе болёо hэн. Үдэр соо хэhэн ажалаа бодожо үзөөд лэ, үглөөдэрынь үсэгэлдэрэйхиhөө ехые хэхэ зорилготой, фермэ тээшээ гэшхэлнэ.

Мүнөөдэр, үглөөдэр, нүгөөдэр... Үнөөхил фермэ, үнөөхил хуушан ажал. Зарим нэгэн энээниие «ямар хашартай, hонигүй ажал бэ» гэжэ тоолодогынь мэдээжэ. Харин Соня иимэшүүлэй нэгэн бэшэ. Хэhэн хүдэлмэриингөө дүн гаргажа, дутуу дунданууда элирүүлэн, бүри оролдосотойгоор ажаллажа ябадаг.

Залуу hаалишадай оролдосые отделениин хүтэлбэрилэгшэд хамтын суглаан дээгүүр тэмдэглэдэг, бэшэнлэ жэшээ болгон тунхатладаг болобо.

Нэгэтэ Сониин ажабайдалда баярта үдэр хүрэжэ ерэбэ. Сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь, совхозой хүдэлмэришэд тэрэниие республикын эхэнэрнүүдэй хоёрдохи съездын делегадаар hунгаба. Түрэл республикынгаа түрүүшүүлэй нэгэн болрожо, съездэдэ хабаадан, олон тоото шэнэ юумэнүүдээр танилсаад, Соня нютагаа бусажа, ажалаа үргэлжэлүүлбэ. Жэлэй дүүрэтэр абаhан уялгаяа дүүргэхэ гэжэ ехэхэн оролдолго гаргаа hэн...

«...Агуу Кремлиин курантнууд арбан хоёр сохижо», шэнэ 1963 оной ерэhые совет арадта соносхобо. «Шэнэ жэлээр, шэнэ жаргалаар» гэлдэн, энэ үедэ хүн бүхэн беэ бэеэ амаршалаад, халима дүүрэн хундагаяа үргэдэг гээшэ ааб даа. Энэ үедэ Соня үдэшынгөө hаамые дүүргэжэрхёод, олон нүхэдөөрөө хамта ирагуу хүгжэм доро хатар наадажа ябаа. Басаганай досоо баяр, жаргал. Баярланшьегүй яахаб. 1760 литр hү үнеэн бүриhөө hаажа, абаhан уялгаяа дүүргээ, үгэдөө хүрөө ха юм.

— Минии ажалда ямаршье нюуса байхагүй. Хүнhөө гээгдэхэгүй гэжэл оролдожо ябааб,—гээд, Соня энеэбхилэн хөөрэнэ. —Оролдоогүйдэ аргагүй ха юм. Бидэнэрэй хүдэлмэридэ яhала олон хубилалтанууд болоо. Хуушан байрымнай орондо мүнөө 200 үхэрэй типовой байра баригданхай, тэндэмнай зайн гал оруулагдаад, «Ёлочко» тодхогдожо байна...

Зүб даа, Соня, жэл ерэхэ бүри манай байдал жаргалтай боложо, ажал хүдэлмэреэ оньhото техникын ашаар хүнгэдхэжэ байнабди. Мүн шиниишье ажабайдалда, Соня, олон юумэн ондоо болоо—мүнөө түрэл совхозойнгоо түрүүшүүлэй нэгэн болонхойш.

...Сониин үглөөгүүр эртэ бодожо, түргэхэн сайлаад газаашаа гарахадань, зүүн хойто зүгhөө тэнгэриин хаяа сайран, үүр хираалжа байба. Иигэжэ түүхэтэ долоон жэлэймнай табадахи жэлэй ээлжээтэ ажалай үдэр эхилжэ байгаа hэн. Энэ үдэршье «Эрдэм» совхозой табадахи отделениин түрүү hаалишан, ленинскэ комсомолой гэшүүн Софья Бочектуевагай ажал дээрэ амжалта асархань лабтай.

Лубсан-Дондок Гомбоев.

Мухар-Шэбэр.

Хурьгад олоор абтана

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин харьяата Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз (Юрөө) январиин 20 хоногой туршада 6000-гаад хурьга абаба.

Лубсан Уханаевай хүтэлбэрилдэг ажахын тоосоото хониншодой бригада 1500 эхэ хонинhоо 500 гаран хурьга абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна. Энэ бригадада хурьгашадаар хүдэлдэг Гарма Очирова—199, эгэшэ дүүнэр Бутыд, Банзаракца Гомбоевата 293 хурьгадые даажа абаад, оролдосотой hайнаар харууhална.

П. Овчинников.

„Буряад үнэндэ" бэшэhэнэй hүүлээр хэмжээн абтаба

„АРХИНШЫН АМЫЕ ТАТЫТ!"

Иимэ гаршагтай шүүмжэлхы бэшэг манай газетын январиин 20-ной номерто толилогдоhон юм. Тэрээн соо Хориин үйлэдбэриин управлениин харьяата Чисаанын совхозой хүдэлмэришэн Ч-Ц. Гармажаповай архи намнаад, хэрүүл, наншалдаа үүсхэжэ ябадаг тухай шүүмжэлэгдэhэн байгаа.

Дурсагдагша бэшэг соо хэлэгдэhэн баримтанууд булта зүб байжа, совхозой 2-дохи фермын коммунистнуудай суглаан Ч-Ц. Гармажаповай журамые хаража үзөөд, тэрэнэй [illegible] мүрдэлгын зургаанда дамжуулhан байна. Тиихэдэ Гармажаповай гэмтэ ябадалнуудые мэдэжэ байгаад, «шэхэ дулик, нюдэ балай» hуудаг 2-дохи фермын эрхилэгшэ Б. Р. Санжимитыповтэ шанга hануулга хэгдээ,—гэжэ hаяхан Чисаанын совхозой парткомой секретарь нүхэр Ш. Гармажапов мэдээсэбэ.

БУРЯАД ҮНЭН

3-дахи нюур.
1963 оной февралиин 7.

Хонишод, танда зорюулагдана

Эрдэм, техникын hонин

СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудые харуулагша выставкын аллей болон талмайнууд дун сагаан саhаар хүшаатай. Тэндэхи нуур сеерэмүүд үбэлэй хүйтэндэ тэсэнгүй, алда зузаан мүльhеер бүрхеегдэшоо. «Колос», «Арадуудай эб найрамдал», «Шулуун сэсэг» гэжэ фонтанууд хабар болотор хаалгаатай.

Выставкэ зундаа, намартаа хэды гоё hэм даа! Хайшаашье хара, сэсэрлиг! Теэд январиин янгинама хүйтэн өөрынхиеэ абаа ха юм. Гэбэшье hаа, выставкэ дээрэ хүнүүд урданайхидаал олон.

«Хони үсхэбэрилгэ» гэжэ павильон эдэ үдэрнүүдтэ айлшархуу. Тэрэнэй экспозици болон экспонадууд КПСС-эй XXII съездын, мүн партиин ЦК-гай мартын болон ноябриин Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые ороной хонишодой хэр зэргээр ажал хэрэг дээрэ бэелүүлжэ байhан тухай хэлэнэ. Павильон соо харуулагдаhан түрүү дүй дүршэл шудалхын тулада Казахстанай, Дунда Азиин республиканuудай, Хойто Кавказай, Ураал болон Сибириин хонишод эндэ олоороо ерэнэ.

Выставкэ дээрэ Буряадай АССР-hээ ерэhэн бүлэг экскурсантнуудтай уулзашаба гээшэбди. Тэдэнтэй хамта ябажа, павильоной шэнэ hониинуудтай танилсагдаба. Синтетическэ материалаар бүтээгдэhэн гэр Буряадай түлөөлэгшэдэй анхарал ехээр татаа. Энэ экспонат ВДНХ дээрэ анха түрүүшынхиеэ харуулагдажа байгаа юм.

Малшад хонидоо дахаад лэ түхэреэн жэл соо нүүжэ ябадаг гээшэ ааб даа. Тэдэнэй байдаг гэр түргэн задалагдаад, хүнгэхэнеэр ашаглаха, шэнэ отогто хилбарханаар табигдаха зэргэтэй. Казахстанай, Киргизиин хонишод hэеы болон модон гэрнүүдээ шэрээд зөөдэг зангаараа. Тэдэ гэрнүүдынь үнэтэйшье, хэбэрэгшье ха юм.

Пластмассай эрдэм шэнжэлгын институт синтетическэ материалаар бүтээгдэхэ гэрэй конструкци зохёожо, хонишодто тон hайн бэлэг бэлдэбэ. Тэрэ гэр hэеы гэртэ орходоо бэхи, хүнгэн, ариг сэбэрэй талаар hайн, таарамжатай байра. Энэ шэнэ гэр индустриальна аргаар, тон үнэ багатай түүхэй эд болбосоруулан бэлдэгдэнэ. Тэрэ бэлэхэнээр хабсаргагдадаг байха юм. Хоёрхон хүн энэ гэрые час хахадай туршада хабсарган табижархиха юм. Шэнэ гэр барихада нэгэшье модон, түмэр хэрэглэгдэхэгүй. Байшангай хана, хушалта синтетическэ зөөлэхэн материалаар хэгдэнхэй. Гэрэй орой дээгүүр зөөлэхэн хушалта татагдан бэхидхэгдэдэг. Тэрэнь шэл пластикова соргоhoo бүридүүлэгдэhэн байха юм. Хушалтань холбоhон детальтайгаа нягтаар нэгэдхэгдэдэг байна.

Гэрэй зөөлэн хушалта гурбан дабхар материалаар хэгдэhэн. Гадар талань уhа табидаггүй резинэдэгдэhэн капрон бүдеэр хэгдэhэн мүртөө гал халхалха зүйл оруулагдаhан байна. Хушалтын хоорондо халуу табидаггүй зөөлэн материал хээтэй юм. Тэрэнэй зузааниинь 10 миллиметр. Хушалтын дотор талань агаар гаргаха вентилятортай.

Гэрэй гадар хушалтада үүдэнэйнь можо бэхижүүлэгдэнэ. Шэл пластикаар хэгдэhэн 3 сонхотой юм. Гэр пеэшэнгээр дулаасуулагдадаг. Шалань полиэтиленовэ плёнкоор хэгдэhэн аад, дээрээ hэеы дэбдиhэн байна.

Гэрэй оройнь агаар гаргаха, мүн гэрэл оруулха хаагдажа, нээгдэжэ байха нэмэлтэ нүхэтэй.

Байрын багтаамжа 15,3 дүрбэлжэн метр талмайтай. Үндэрынь 3,6 метр юм. Синтетическэ материалаар хэгдэhэн гэр Казахстанда баригдажа туршагдаа. Тиигэжэ хонишодой экспертнэ комиссиин зүгhөө үндэр сэгнэлтэ абаа. Энэ шэнэ гэрые Москвагай областной совнархозой предприяти бүтээн гаргажа байха болоно.

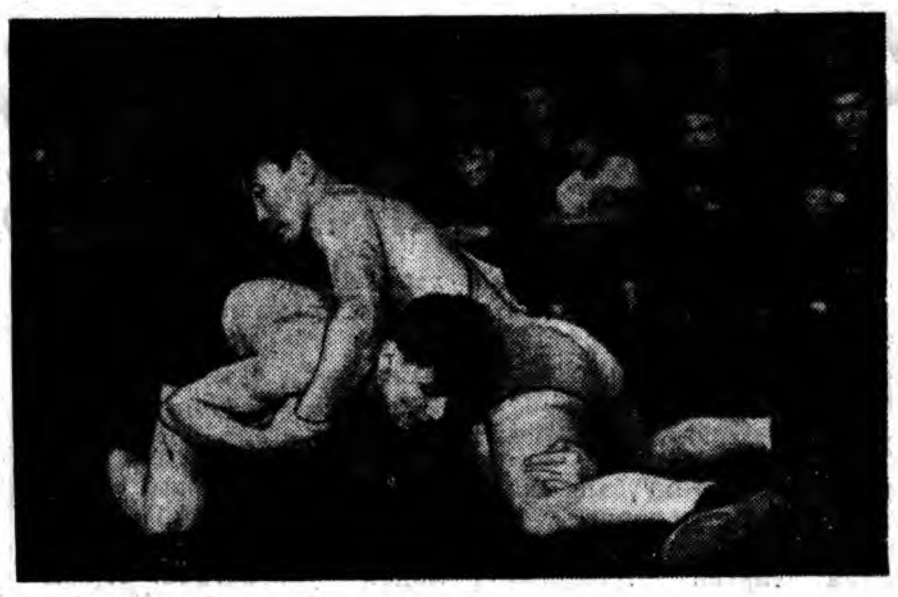
Буряадай республикын экскурсантнар Оренбургын областиин «Октябрьска» совхозhoo асарагдаhан хотоной фрагмент хараба. Хотон гэдэг юун гээшэб? Энэ хадаа hолоомо болон модоор хэгдэhэн дулаан байра. Тэрээн соо үбэлдөө хонидые байлгадаг. Хотон дал соо 600—700 хонид багтаха юм. Дүрбэн хүнhөө бүридэhэн бригада хотониие үдэр хахад—хоёр үдэр соо барижа шадаха. Тэрэ байра 200 түхэригhөө дээшэ бэшэ сэнтэйгээр бүтээгдэхэ юм.

Оренбургынхидай хоёрдохи экспонадынь—ноhо хайшалхын урда тээ хони угааха түхеэрэлгэ ехэ hонирхолтой. Энэ түхеэрэлгын конструкци Оренбургын областиин «Гидропресс» заводой инженернүүд зохёоhон байна. Угаагдаhан хонинhоо абтаhан ноhон тон hайн шанартай байдаг. Тэрэ түхеэрэлгэ гурбахан минута соо 120—150 хони угааха хүсэтэй. Шэнэ түхеэрэлгын үнэнь 3100 түхэриг юм.

«Хони үсхэбэрилгэ» гэжэ павильон соо табигдаhан олон шэнэ, hонин экспонадуудые Буряадай экскурсантнар хаража дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр: «Хонин ажалай» павильон гайхалтай hайхан. Эндэ юу хараабибди, тэдэ бүгэдэ манай сэдьхэл ханаагаа. Эдэ бүхые хараад байхадаа, бүри hайнаар хүдэлмэрилхэ дуран хүрэгдэнэ.

Совет Буряадай малшад бүхы совет хүнүүдтэйгээ нэгэн хамта Коммунис партиингаа XXII съезд дээрэ абтаhан шэнэ Программа бэелүүлгэдэ бүхы хүсэеэ гаргаха гэжэ мэдүүлбэд.

М. Ларкин,
ВДНХ-гэй экскурсовод.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Харпухаев (дээрэнь), Останин гэгшэд барилдажа байна.

Дүрэ буляалдаан...

1963 оной февралиин 2—3-най үдэрнүүдтэ Железнодорожно техническэ училищиин актова зал соо дүрэ буляалдан бар хүсэ туршан барилдаалгаар Буряадай АССР-эй түрүү hуури эзэлэлгын мүрысөөн болобо. Тэрээндэ 60 гаран хүн хабаадалсаhан байна. 1962 оной чемпионууд мүрысөө нээлгын туг үргэхэеэ гараба.

Хамагай түрүүндэ хүнгэн бэетэй бүхэ, нёдондоной республикын чемпион Н. Ивахинов гаража, түрүүшын эрьесэдэ нэгэшье хүндэ илагдангүй финалда барилдахаяа бодоhон байна. Тиигэжэ финалдашье дабажа, түрүү hуурида гараба.

Хүнгэншэг бэетэй барилдаашад хэзээ хэзээнэйхиhээ олоороо бүхэдэ бодобо. Нэгэдэхи, хоёрдохи эрьесэдэ 12 хүнэй хэнэйнь илажа гараха байhаниинь тодорхойлхо бэрхэтэй байгаа. Гурбадахи эрьесэдэ гаран гэхэдээ «Спартагай» спортсмен М. Харпухаев шалгаржа, финалда түрүүшын hуури эзэлбэ.

Дундуур хүнгэн бэетэйшүүлэй барилдаанда 10 хүн гараа. Тэдэнэй дунда П. Пятков, И. Бабкин, Ю. Хазагаев, А. Батуев, В. Волков гэгшэд бии. Эдэнэр нилээд бэрхэ барилдаашад. Гурбадахи эрьесэ хүрэтэр булта ана мана ябажа тулалдаа. Хэнэйшье илаха мэдэгдээгүй байгаа. Финал дээрэ хүрэжэ ерэн гэхэдээ Волков бултыень дабажа гараба.

Бүри хүнгэн бэетэй 10 хүн барилдаа. Мүрысөөнэй нэгэдэхи, хоёрдохи эрьесэдэ К. Норбоев, Р. Юсупов, Г. Цыдыпов гурбан түрүүлжэ ябаба. Эдэ гурбанай хэнэйнь 1-дэхи, 2-дохи, 3-дахи hуури эзэлхэ байhаниинь финал шиидхэхэ байгаа. Норбоев Юсупов хоёр нэгэшье хүндэ илагдангүй финалда гараа. Гэбэшье Норбоев табан эрьесэдэ, Юсупов дүрбэн эрьесэдэ, илагдангүй үнгэрөө. Тиигэжэ К. Норбоев чемпионой нэрэдэ хүртэбэ.

Дундууршаг хүндэ бэетэй 8 бүхэ барилдаба. Түрүүшын уулзалгаhаа эхилэн В. Мазлер түрүүлhээр түрүүлжэрхёо. Тиигэжэ нэгэдэхи hуури эзэлбэ.

Мүрысөөнэй hүүлээр барилдаанда илагшадта 1963 оной чемпионой диплом болон жетон барюулагдаба.

Эндэ илагшадhаа суглуулагдамал команда бүридүүлэнхэй. Тэдэнэр Алас-Дурнын болон Сибириин зонын мүрысөөндэ хабаадалсахаяа Якутск хото ошохо болонхой.

И. Михайлюк.

Шанга тулалдаанай hүүлээр

Шатараар городой түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй хахад финал боложо дүүрэбэ. Нааданай арбан дүрбэдэхи уулзалга угаа hонирхолтой байгаа. Юуб гэхэдэ, түрүү hуурида нэгэдэхи разрядай шатаршад Гармаева Мункоев хоёрой хэниинь гарагша ааб гэhэн асуудал хүн бүхэниие hонирхуулна. Энэ үдэр Гармаева Данчинов хоёр уулзаба. Гармаева абаhаар добтолго хэжэ эхилээ. Данчинов тон бэрхээр бэеэ хамгаална. Уданшьегүй арбан табадахи ябадалhаа хүнгэн бодонуудаа андалдажа эхилбэ. Бараг hайн байдалтай болоходоо Данчинов морёороо добтолго хэжэ эхилбэ. Тэрэнэй hанаа бодолынь хадаа тэргээрээ «шах» гэхэ, hүүлээрнь морёороо хүбүүень эдижэ, бэрсэдэнь добтолго хэхэ hанаатай. Энэ аргынь Гармаева таажа мэдэбэшье тон hайнаар бэеэ хамгаалжа шадабагүй. Зүгөөр энэ хүндэ байдалhаа гараха хэдэн арга байhан юм. Тэрэ морёороо алдуутай ябадал хэбэ. Энэ алдууень Данчинов шадамар бэрхээр хэрэглэн, тэргэеэ моритойнь андалдажа, нүгөө тэргээрээ «шах» гэнэ. Уданшьегүй бэрсэеэ гаргаад мат табиба. Иигэжэ турнирта түрүүлжэ ябаhан Гармаева эгээл түрүүшынхеэ шүүгдэбэ. Нэгэдэхи разрядай шатаршад В. Доржие[...] уулзабад. Мункоев [...] удаан болонгүй [...] Иринчинов Цыды[...] Б. Доржиевые, Са[...] вые, В. Тонтоев Б[...] бэд. Нааданай hүү[...] Гармаева Максимов[...] баев гэгшэдэй парт[...] дүүрэбэ.

Мункоев Тонт[...] Жигдылмеевые, [...] вые шүүбэд.

Иигэжэ үсэд ш[...] hүүлээр абажа бол[...] 13 очко абаhан Му[...] рида гараба. 12 о[...] Лубсама Гармаева [...] гараа. Хоюулан фи[...] хэ олобо. Хоёрдохи [...] шан Данчинов 10 [...] гурбадахи hуури [...] Тиигэжэ нэгэдэхи [...] дүүргэбэ.

Мүнөө жэл горо[...] эзэлхын түлөө м[...] тон hонирхолтой ба[...] энэ мүрысөөндэ рес[...] хи разрядай арба га[...] шадhаа гадна масте[...] булта хабаадаха юм[...]

Профсоюзуудай спарт[...]

Манай эндэ үбэлэй спортивна сезон түлэг дундаа. Санаар, конькигаар урилдагшад, хоккей наадагшад профсоюзуудай спартакиадын мүрысөөндэ гараба. Республикын управленинүүдтэ уридшалан абтаhан мэдээгээр 10.000 шахуу спортсменүүд мүрысөөндэ хабаадалсажа байха юм.

«Труд» бүлгэмэй спартакиадын финальна мүрысөөн hаяхан болобо. Тэрээндэ физкультурна коллективүүдэй 150 бэрхэ спортсменүүд хабаадалсаа.

Түд бүриин мүрысөөндэ эрэшүүл санаар 10, 15, 30 километртэ, эхэнэрнүүд 3, 5, 10 километртэ урилдаагаа.

Түрүүшын үдэр спортын мастер Олег Харитонов 15 километрэй урилдаанда залуу спортсмен Андрей Бурлаковта гарташа[...] үглөөдэрынь 30 ки[...] хадаа Олег Харито[...] час 49 минута 26 [...] талжа, түрүү hуур[...] дохи hуури Бурлак[...]

Эхэнэрнүүдэй д[...] барилгын трестын [...] на Сарина 5 болон [...] зайнуудые 21 ми[...] 44 минута 11 секу[...] түрүү hууринуудые [...]

А. Куклин арбан [...] даанда түрүүлээ. Т[...] кова 3 километрта [...] рүүлжэ ерээ.

Командна түрүү [...] барилгын трестын [...] эбтэй эмхитэй, бэл[...] коллектив эзэлээ. [...] нуудай дундаhаа, [...] заводой санашад э[...]

Хилын саанаhаа

Анголодо—эрхэ сүлөө!

АЛЖИР, февралиин 5. (ТАСС). Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй партиин Алжирска бюро баяр ёhололтойгоор эндэ нээгдэбэ. Эндэ үгэ хэлэhэн Алжирай арадай демократическа республикын премьер-министр Бен Белла хадаа Анголые сүлөөлхын түлөө тэмсэл хадаа ганса колониализмтай тэмсэл бэшэ, мүн фашизмтай хэhэн тэмсэл болоно гэбэ.

Португалиин колонизаторнууд хүнүүдые мүлжэлгын зэрлиг муухай аргануудые хэрэглэнэ гэжэ Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй хүндэтэ түрүүлэгшэ Агостино Нето тэмдэглэбэ.

Франциин бронетанкова частьнууд байраяа hэлгэхэнь

ПАРИЖ, февралиин 4. (ТАСС). Мүнөө үедэ Франциин Трев город шадар байрлажа байhан Франциин бронетанкова дивизиин частьнууд Чехословакиин хилэдэ дүтэ шадар районой ФРГ-эйн газар дээрэ hаядаа ерэхэ юм гэжэ Франс-пресс агентство мэдээсэнэ.

Hанаан бии аад, заяан хүрэнэгүй

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 5. (ТАСС). Америкын сэрэгэй түлөөлэгшэд Вьетнам арадта эсэргүү хэжэ байhан тэмсэлээ Вьетнамай Демократическа Республикын газар дээрэ хэдэг болохо гэhэн hанаашалгаа хэhээр үнинэй юм.

Вашингтондо болоhон пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэhэн Америкын армиин штабай начальник генерал Уилер иигэжэ мэдүүлбэ: «арадай засагтай тэмсэхын тулада ДРВ-гэй газар дээрэ Америкын хулhэнэй банданнуудые эмхидхээд, дайсанаа бага зэргэ нюдараад абаа hаа, hайн байгаа».

Тиибэшье энэ түсэбөө бэелүүлхэ гэхэдэнь Урда Вьетнамай партизанууд hаад хэнэ, тэдэнэр шанга тэмсэл хэжэ американо-нгодиньдьемо в с к э сэрэгэй ехэ хүсэнүүдые ороной урда зүгтэ бэе тээшээ татажа байна гэжэ генерал сэхынь хэлэхэ баатай болобо.

Н. С. Хрущевой СЕПГ-гэй VI съезд дээрэ хэлэhэн үгэнь гадаадын оронуудта хэблэгдэн гаргагдана

РАНГУН, февралиин 5. (ТАСС). Н. С. Хрущевой СЕПГ-гэй VI съезд дээрэ хэлэhэн үгэнь Бирмэдэ брошюра болгогдон гаргагдаба.

Тус брошюра: «Бидэнэр амгалан ёhoop зэргэ оршон hуухын түлөө тэмсэдэгбди, тэмсэхэшьебди» гэhэн гаршагтайгаар гараба.

СТОКГОЛЬМ, февралиин 5. (ТАСС). Германиин Нэгэдэмэл Социалис партиин VI съезд дээрэ Советскэ Союзай коммунис партиин делегациие толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущевой хэлэhэн үгэ швед хэлэн дээрэ брошюра болгогдон гаргагдаба.

ФРГ-гэй сэрэгэй корабльнууд Касабланкада ерэбэ

РАБАТ, февралиин 4. (ТАСС). Мароккын томо порт болохо Касабланкада мүнөө үглөөгүүр ФРГ-гэй найман харуулай корабльнууд ба нэгэ туhалбариин судна ерэбэ. Hуралсалай тамаралга хэжэ ябаhан корабльнууд дээрэ 300 гаран офицернүүд ба матросууд ябана.

ФРГ-гэй сэрэгэй корабльнууд февралиин долоон болотор Касабланкада байха юм.

Азиин ба Африкын арадуудай hанал нэгэдэлэй конференци дээрэ

МОШИ (ТАНГАНЬИКЫН РЕСПУБЛИКА), февралиин 5. (ТАСС). Азиин ба Африкын арадуудай hанал нэгэдэлэй конференциин үсэгэлдэр үглөөнэй заседани дээрэ Ази ба Африкын арадуудай hанал нэгэдэлэй организациин саг үргэлжын секретариадай Генеральна секретарь Эс-Сибаи гэгшэ хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй правительстванууд болон правительствануудые толгойлогшодой амаршалгын телеграммануудые уншаба. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой эльгээhэн амаршалгын телеграммые конференцидэ хабаадагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба. Ази ба Африкын арадуудай hанал нэгэдэлэй хүдэлөөн уласхоорондын асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ амжалта туйлаа гэжэ Советскэ правительствые толгойлогшо тэмдэглээд, урдаа табиhан зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэхыень делегадуудтаа хүсэбэ.

Үсэгэлдэр үдын хойно Ази ба Африкын оронуудай hанал нэгэдэлэй организациин саг үргэлжын секретариадай генеральна секретарь Юсеф Эс-Сибаи гэгшэ тоосоото элидхэл хэбэ.

ЮГОСЛАВИИН ФЕДЕРАТИВНА АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА. Белград шадарай Панчеводо шэнээр баригдаhан хэмэл үтэгжүүлгэнүүдэй завод. Туе предприятн жэлэй турша соо 400 мянган тонно азотно үтэгжүүлгэ гаргаха юм. ТАНЮГ-гай—ТАСС-ай фото.

Хелмсын шан Вячеслав Ивановто хүртэбэ

ЛОС-АНЖЕЛОС, февралиин 5. (ТАСС). Жэл бүхэндэ зургаан эрхим спортсменүүд—дэлхэйн бүхы түбинүүдэй түлөөлэгшэд «Хелмсын атлетическэ фонд» гэжэ нэрэтэй шан абадаг юм. Европын эгээ хүсэтэ совет атледүүд нэгэнтэ бэшэ тэрэ шанда хүртэhэн байха юм. 1962 ондо манай гайхамшагта hэлюуршэн Вячеслав Ивановто баhа тэрэ шан хүртэбэ.

Патриодуудые бомбодоно

КАРАКАС, февралиин 5. (ТАСС). Венесуэлын правительство патриодуудтайгаа тэмсэлдэ миномёдуудые болон авиаци хэрэглэнэ. «Насьональ» гэжэ газетын мэдээсэhэнэй ёhoop, партизануудай тэмсэл ябуулжа байhан Фалькон штадай хадын районие правительствын самолёдууд бомбодоно.

Венесуэлын таряашадай федераци «Кларин» гэжэ газетэдэ партизануудта туhална гэжэ гэмнээд, Фалькон штадай таряашадые олоор тушаажа байhаниие буруушааhан мэдүүлгэ тунхаглаба.

Канадын оборонын министр тушаалhaa бууба

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 4. (ТАСС). Канадын национальна оборонын министр Д. Харкнесс гэгшэ Канадын ядерна зэбсэгтэй болохо тушаа асуудалаар премьер-министр Дифенбейкертэй арсалдаhан шалтагаанаар мүнөөдэр тушаалhaa бууба.

Канадын Зэбсэгтэ хүсэнүүдые ядерна зэбсэгтэй болгохо тухай США-гай гүрэнэй департаментын эрилтэ табиhан мэнэ hаяын мэдүүлгые Дифенбейкерэй буруушааhаниинь мэдээжэ.

США-гай президентын конгрессто эльгээhэн бэшэг

ВАШИНГТОН, февралиин 6. (ТАСС). США-гай президент Кеннеди үсэгэлдэр конгресстэ тусхай бэшэг эльгээбэ. Тэрээн соогоо зүрхэнэй хиитэй хүнүүдэй улам бүри олон боложо байhан асуудалые шиидхэхэ программа тухайгаа хэлэнэ. Мүнөө Холбоото Штадуудта 5 миллионhoo үлүүтэй наhатай болоhон хүнүүд ба үхибүүд зүрхэнэй хиитэй болоhон байна гэжэ президентын бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Эдэбхи үүсхэлтэйгээр

Аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ ниитын худалдаа наймаанай штатнабэшэ таhаг байгуулагдаhаар жэлhээ үлүү саг үнгэрөө. Тус таhагые гүйсэдкомой финансова таhагай ахалагша инспектор нүхэр Цыдыпов хүтэлбэрилдэг. Энэ таhагта худалдаа наймаанай хүдэлмэри hайса мэдэхэ, эдэбхи үүсхэлтэй 10 хүн хүдэлдэг юм.

Аймаг доторoo худалдаа наймаанай хэрэг hайжаруулхын түлөө энэ таhагаархин горитойхон ажал ябуулаа. Үнгэрhэн жэлэй хоёрдохи хахадай туршада 70 гаран худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэри хинан шалгаба, аймсоведэй сесси болон гүйсэдкомой заседанида асуудал бэлдэхэдэнь туhалалсана. Ниитын инспекторнүүд Н. И. Воробьева (Хандагайн леспромхозой түсэблэгшэ), В. Н. Волчонкова (аймбольницын эпидемиологой туhалагша), А. П. Гончиков (Хүрбын леспромхозой главна бухгалтер) болон бусад таhагайнгаа ажал ябуулгада тон эдэбхитэйгээр хабаададаг байна.

Г. Цыреторов.

Энээниие мэдэхэ гүт?

Модоной набша шэлбэhэн заатаlhaa намарай сагта унаха ёhотой гү? Жэшээлхэдэ, хасууриин шэлбэhэн бүхэли жэлэй турша соо унадаг юм. Тиихэдэ зарим түхэлэй кактусова модонуудай шэлбэhэнүүд бүри түргэнеэр, хэдэн үдэрэй турша соо унадаг. Пальмын набшаhанууд эгээн лэ удаан саг соо, зургаан жэлэй туршада ногоон зандаа үлэжэ, эшэеэ шэмэглэн байдаг. Зургаан жэл боложо, набшаhанайнь унадаг ондоошье модонууд бии юм. Үндэр хадануудта ургадаг зарим модонуудай набша шэлбэhэнүүдынь хэдэн олон жэлэй турша соо унадаггүй, заримдаа бүхы наhан соотоошье тэдэнэр набшаhа шэлбэhэнhээ хахасадаггүй.

***

Газар дээрэхи бүхы аймагай амитадай 60 процентнь «ниидэдэг» амитад болоно. Хэрбээ тэдэнэй тооhoo далайн гүн гүнзэгыдэ амидардаг амитадые гаргаа hаа, хуурай газарта амидардаг бүхы амитадай дүрбэнэйнь гурбан хуби ямар нэгэн зэргээр ниидэжэ шадаха байна.

***

Шубуун заримдаа часай турша соо 100 үлүүтэй километр түргэнөөр, эгээн үндэрынь 7 мянган метр дээгүүр ниидэжэ шадаха байна. Шубуун эгээн холонь 3-3,5 мянган километртэ буунгүйгөөр ниидэжэ шадаха.

Шубууд ниидэжэ ябаха үедөө өөрынгөө шэгнүүрэй единицэ бүхэндэ самоледой гаргашалhанда орходоо hураггүй бага хүсэ гаргашалдаг, нэгэ мориной хүсэнэй шэнээн хүсэ гаргахадаа шубуун самоледто орходоо 15 дахин хүндэ ашаа шэрэhэнэй жэшээтэ болохо.

Шубуун өөрынгөө шэгнүүрэй единицэ бүхэндэ хүн болон томо амитадта орходоо hураггүй ехэ кислород хэрэглэдэг. Хүнэй нэгэ килограмм шэгнүүртэ амисхаал хангадаг 13 дүрбэлжэн сантиметр нюруу байдаг гэбэл, тэрэнь гулабхаада 173, колибрда — 666 дүбэлжэн сантиметр килограмм шэгнүүр бүхэндэнь хүртэдэг юм.

***

Гулабхаа намдуухан hуужа байхадаа, минута соо 29 дахин, ниидэжэ ябахадаа минута соо 450 дахин амилдаг.

***

Далинуудаа имагтал ниидэхын тулада хэрэглэдэггүй шубуунууд бии юм. Урда Америкын томо толгойто галуун багахан, хүсэгүй далинуудтай. Тэдэнээ hэлюур болгон уhан соогуур тамархадаа хэрэглэдэг; Америкын ангуушад энэ галууе «Пароход» гэжэ нэрлэдэг. Пингвин уhанда шунгахадаа далияа hэрбээ болгон хэрэглэдэг, страуста далинь гүйхэдэнь парус боложо үгэдэг юм.

(Газетэ, журналнуудhaa абтаба).

Үнгэрhэн арбан хоногто ямар уларил байгааб

Январиин hүүлшын арбан хоногто республикымнай газар дайда дээрэ нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ байhан хүйтэншэг байгаа гээшэ. Буряадаймнай ехэнхи нютагуудта арбан хоногой дунда зэргын уларил 20—24 градус хүйтэн байба. Энэ хадаа нормоhoo 2—3 градусаар доошо болоно.

Энэ хугасаа соо Баргажанда горитой хүйтэн байгаа. Тэндэ арбан хоногой дунда зэргын хүйтэн 33 градус хүрөө. Тэндэ hүниндөө 41—43 градус хүрэтэр хүйтэрбэ.

Саhан хаа хаанагүй адли бэшэ байгаа. Тарбагатайда, Мухар-Шэбэртэ, Улаан-Үдэ шадар (Ивалгын голдо) саhанай зузаан 23—26 сантиметр байхадань, зарим газарта саhанай зузаан 9—14 сантиметр хүрөө.

Февралиин энэ арбан хоногой эхеэр 23—28, үдэртөө 11—16 градус, бэшэ үдэрнүүдтэнь hүниндөө 30—35, үдэртөө 14—19 градус хүйтэн байхаар багсаагдана.

Ин. Котов.

Тобшо hонин

ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭХИ ЭГЭЭН ЛЭ ҮНДЭР НАhАТАЙ ХҮН БАЙhАН ЮМ

Сириин Изаз гэжэ бишыхан городто Махмуд Вардан наhа бараа. Тэрэ Сириин эгээн лэ үндэр наhатай хүн гэжэ тоологдодог байгаа. Магад бүхы дэлхэй дээрэхи эгээн үндэр наhата хүншье байжа болоо гээд Дамаскын газетэнүүд мэдээсэ. Махмуд Вардан 163 наhа хүрөө.

ДҮРБЭН ҮХИБҮҮ ТҮРЭБЭ

Буэнос-Айресай (Аргентина) 27 наhатай гэрэй эзэн эхэнэр булочна соо дүрбэн үхибүү—гурбан басага, нэгэ хүбүү түрөө, тэдэнэй шэгнүүр 1,8-hаа 2,3 килограмм хүрэтэр хүндэ байгаа.

Мүрысөөнэй [...] Т. Гармаев[...]

Саhа боро[...] яахадаа [...]

Францида, Ге[...] лида, Арменидэ [...] саhанай ороhон [...] мэдээжэ болон[...]

Африкын сү[...] болоhон шанга [...] хиндэ дэгдэhэн [...] үндэр дээрэ х[...] той холисолдо[...] хурса улаан [...] байна.

Илангаяа са[...] ра, ногоон үнгэ[...] гээшэ. Юун дэ[...] роо иимэ үнгэт[...] хэдэ, уhанай [...] али зарим мо[...] тооhон hалх[...] дээрэ гараад [...] манантай холи[...]

Саhанай ула[...] ородог онсо ил[...] дэ, улаан үнгэт[...] малай үрэhэн [...] орожо, саhант[...] доо тэрээниие [...] дадаг.

(«Сел[...] газет[...]

Редакто[...]
Ц. Ц.[...]

Манай адрес, телефо[...]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Лен[...]
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. ред[...] ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жизн[...] —24-74, сельского хозяйства, советского строител[...] ры—47-59, промышленности, транспорта, инфор[...] литературы и искусства—34-05, писем и рабсел[...] отдел переводов и корректорская—35-95, бухга[...] Для междугородных переговоров — 16.
Гор. Улан-Удэ, типография Министерс[...] Бурятской АССР.

Н00344.